Ազգ

Azg
armenian daily

Փետրուար 26
Ուրբաթ
1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 35 (286)
գինը 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Վրաստան

Վրաստանը գազի հարցում մեղք չունի, ասում է Կաղո Նիկոլաիշվիլին

Թբիլիսի, 25 փետրվար, «Սնարք»: Վրաստանը մեղավոր չէ այն բանում, որ Հայաստանը գազ քիչ է ստանում, այսօր «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարեց «Վրացգազ» վարչության նախագահ Կաղո Նիկոլաիշվիլին: Նրա խոսքով, վերջին օրերին Վրաստանն ինքը քիչ է ստանում երկնագույն վառելիք, որի ծավալը 24 մլն-ից իջել է 16 մլն խմ-ի: Նիկոլաիշվիլին նաեւ հայտնեց, որ փետրվարի 26-ին ինքը վարչապետ Թ. Սիգուայի հետ Թուրքմենստան կմեկնի այդ հարցի կարգավորման համար: Այդ առիթով Աշգաբաթում է գտնվում նաեւ Հայաստանի ներկայացուցիչը:

Ռուսաստանից Վրաստան մուտք գործող գազի ծավալներից 12 մլն խմ Հայաստանի բաժինն է: Մինչդեռ այսօր հանրապետությունն ստանում է հազիվ 1-1,3 մլն խմ, որը բավարար չէ բնակչության ամենաանհրաժեշտ կարիքները հոգալու համար անգամ: ■

Ստամբուլ

Հայաստանի պատվիրակությունը Թուրքիայում

Երեկ «Սնարք»-ը հաղորդեց, թե Ստամբուլ ժամանեց Հայաստանի պատվիրակությունը հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի գլխավորությամբ: Ինչպես հայտնի է, այդ քաղաքում կստորագրվի Սեւծովյան ավազանի երկրների խորհրդարանական ժողովի ստեղծման մասին համաձայնագիրը: Այստեղ տեղի կունենա նաեւ այդ ժողովի առաջին կազմակերպչական հանդիպումը, որը կոչված է նպաստել սեւծովյան ավազանի պետությունների համագործակցության ամրապնդմանը:

Ինչպես իր հերթին հաղորդում է մեր թղթակիցը Ստամբուլից, փետրվարի 23-ին, գիշերվա ուշ ժամին Ստամբուլ հասած Հայաստանի պատվիրակությանը, որի կազմում են ԳԽ անդամ Էդվարդ Եգորյանը եւ ԱԳՆ գլխավոր քարտուղարի տեղակալ Վալերի Մկրտումյանը, Էշիլգյուղ օդանավակայանում դիմավորեց Թուրքիայի Ազգային ժողովի մեջլիսի փոխնախագահ Յըլդըրըմ Ավջը: Որտեղից թուրք ոստիկանների ուղեկցությամբ նրանք մեկնեցին Ստամբուլի «Հիլտոն» հյուրանոց:

Փետրվարի 24-ին Հայաստանի պատվիրակությունը շրջեց Ստամբուլում, [...] երեկոյան ժ. 18-ին հայոց պատրիարքարանի կողմից ճաշի հրավիրվեց, որին ներկա էին ստամբուլահայ համայնքի ներկայացուցիչները:

Երեկ Սեւծովյան երկրների համագործակցության ժողովի բացմանը ելույթ ունեցան Թուրքիայի մեջլիսի նախագահ Հյուսամեթին Ջինդորուքը եւ արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինը: Ջինդորուքը, խոսելով Հայաստանի եւ Ադրբեջանի կոնֆլիկտի մասին, ասաց, թե նախ երկու երկրները պիտի ճանաչեն իրար, զինադադար հաստատեն եւ դրանից հետո հնարելի է մտածել հաշտության եզրեր գտնելու մասին:

Միջխորհրդարանական ժողով ստեղծելու վերաբերյալ համաձայնագիր կկնքվի այսօր, փետրվարի 26-ին: Ստամբուլի հանդիպումներին չեն մասնակցում համագործակցության անդամ երկրներ Բուլղարիան եւ Հունաստանը: Դիտորդները գտնում են, որ Աթենքը եւ Սոֆիան քաղաքական համագործակցության քայլերն այդպիսի բախումնային գոտում համարում են վաղաժամ: Մոսկովյան դիվանագիտական շրջանակներում, խորհրդարանական համագործակցությունը համարելով դրական, նույնպես երկյուղում են, թե նորաստեղծ միությունը ավելորդ քաղաքական բեռ կվերցնի իր ուսերին: Տնտեսական կապերի կարգավորումը, ռուսական ՌԻԱ գործակալության թղթակցին հայտնեց բարձրաստիճան մի [...] դիվանագետ, կքեղայի քաղաքական ոռոգակի մոտեցում եւ պետք չէ այն արհեստականորեն արագացնել:

Հայկական պատվիրակությունը Երեւան կվերադառնա վաղը, փետրվարի 27-ին: Վերջում նշենք նաեւ, որ ստամբուլահայ մտավորականներին որոշ չափով զարմացրել է Հայաստանի պատվիրակության լռակյաց եւ անհաղորդ վերաբերմունքը:

«Ազգ»

Փետրվարի 25-ին ծննդից Երեւան է ժամանել Ծայրագույն պատրիարք Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինը, որը ծննդում աչքի թեթեւ վիրահատություն էր ունեցել եւ այժմ նրա առողջական վիճակը գոհացուցիչ է: ՆՏ

Ճակատ

ՄԱՐՏԱԿԵՐՏ. ԱԶԱՏԱԳՐՎԵԼ Է ՄԵԾՇԵՆ ԳՅՈՒՂԸ

Մարտեր Մաղավուզի եւ Կուսապատի համար

Վկայակոչելով ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչությունից ստացված տեղեկությունները, «Սնարք» գործակալությունը հաղորդում է, թե երեկվա ընթացքում ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերին հաջողվել է Մարտակերտի շրջանում ազատագրել մարտավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող Մեծշեն գյուղը: Ներկայումս մարտեր են ընթանում Մարտակերտի շրջանի Մաղավուզ եւ Կուսապատ գյուղերի ազատագրման համար: Տեղեկացնենք, որ այդ բնակավայրերը գտնվում են Մարտակերտ շրջկենտրոնից մի քանի կմ հեռավորության վրա: Ադրբեջանական բանակը նահանջում է' կրելով մարտական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի զգալի կորուստներ: Հայկական կողմից տուժածների մասին տեղեկությունները ճշտվում են: Ադրբեջանական աղբյուրները Մեծշենի ազատագրման մասին տեղեկություններ չեն հայտնում: Ըստ նույն աղբյուրների, փետրվարի 24-ի օրվա երկրորդ կեսի սկզբներով, ադրբեջանական կազմավորումներին հաջողվել է ծանր մարտերից հետո դուրս մղել իրենց դիրքերը Սարսանգի ջրամբարի մերձակայքում: Հիշեցնենք, որ խոսակցում ամբարտակն ու հիդրոհանգույցը արդեն մի քանի օր է, ինչ վերահսկվում են ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի կողմից:

Ադրբեջանցիները հրաժարվում են Մարտակերտից

Ինչպես երեկ տեղեկացանք իրազեկ աղբյուրներից, նախորդ գիշեր ադրբեջանական կազմավորումները հրկիզել են Մարտակերտ շրջկենտրոնը եւ այնտեղից դուրս բերել փոքրաթիվ բնակչությանը (ադրբեջանական կողմին հաջողվել էր անցյալ տարվա ամառային հարձակումից եւ Մարտակերտի գրավումից հետո այնտեղ մի քանի ադրբեջանական ընտանիքներ վերաբնակեցնել): Ամենայն հավանականությամբ, այս փաստը վկայում է ադրբեջանական բանակում խուճապային տրամադրությունների ավելացման եւ ռազմաճակատի այս հատվածում դասալքության կանխման մասին:

Աղդամի եւ Ֆիզուլու ուղղությամբ մարտերը շարունակվում են

«Նոյյան տապան» գործակալությունը հաղորդում է, թե փետրվարի 24-ի երեկոյան Ադրբեջանի Ֆիզուլու շրջանում տեղակայված կրակակետերից հրետակոծվել է Մարտունու շրջանի Գեւորգավան գյուղը: Նախնական տվյալներով, վիրավորվել է մեկ բնակիչ: Ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության տվյալների, հայկական կազմավորումները հարձակում են ձեռնարկել Աղդամի տեղամասի ուղղությամբ, սակայն գրոհը կասեցվել է: Ադրբեջանական կազմավորումներին հաջողվել է վերականգնել հսկողությունը մեկ շաբաթ առաջ գրավված Նարգիզ-թեփե բարձունքի վրա: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հայտնվում: Միաժամանակ Հադրութ ավանից հրետակոծվել են Ֆիզուլու շրջանի ադրբեջանական դիրքերը: Պատասխան կրակ է բացվել:

Իրադրությունը Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մատույցներում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

«Ազգ»

Ղարաբաղում դիակները չեն հավաքվում

ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետվարչության ղեկավար Մարսել Պետրոսյանը «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնել է, թե ադրբեջանական բանակի հրամանատարությունը ոչ մի կերպ չի արձագանքում Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունների կոչին, որոնք պատրաստ են այսօր եւեթ պայմաններ ստեղծել ադրբեջանական զինվորների դիակների հավաքման համար: Նրան զարմացրել է Ադրբեջանի ղեկավարության անտարբերությունն իր բանակի զոհված զինվորների դիակների նկատմամբ: Հիշեցնենք, որ այս մասին առաջին անգամ չէ, որ խոսվում է եւ միանգամայն հասկանալի է Ադրբեջանի իշխանությունների անտարբերությունը, որոնք փորձում են ամեն կերպ սեփական ժողովրդից թաքցնել իրենց կորուստների իրական չափերը: ■

ՀՀ

Սահմաններում խաղաղ է

Ինչպես տեղեկացնում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, երեկ եւ նախորդ գիշեր Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում ռազմական լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել: Մինչդեռ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական կենտրոնից հայտնում են, թե իբր փետրվարի լույս 25-ի գիշերը Հայաստանի Կապանի եւ Մեղրու շրջանների տարածքից տանկերից եւ հրետանուց ուժգին հրետակոծության են ենթարկվել Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի սահմանամերձ գոտու մոտ 10 բնակավայրեր: Տուժածների եւ ավերածությունների մասին տվյալներ չեն հաղորդվում:

«Ազգ»

Ալմա-Աթա

Նազարբաեւը կրկին միջնորդ

Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավարության վերականգնումը կարող է առաջին քայլը դառնալ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի հարաբերությունների կարգավորման գործում եւ կարող է նպաստել ռազմական հակամարտության դադարեցմանը: Այս տեսակետն է արտահայտել Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը չորեքշաբթի օրը Ալմա Աթայում Ադրբեջանի վարչապետի պաշտոնակատար Ալի Մասիմովի հետ հանդիպման ժամանակ, հաղորդեց «ԻՏ»-ը:

Նազարբաեւն ընդգծել է, որ երրորդ երկրի կամ ՄԱԿ-ի զորքերի միջամտությունը կարող է միայն խորացնել հակամարտությունը: Նա երկու հանրապետություններին կոչ է արել բանակցությունները վերսկսել Ալմա Աթայում, ընդգծելով, որ Ղազախստանն անհրաժեշտ ամեն ինչ կանի դրանց հաջողության համար: ԻՏ

Թբիլիսի

Շեւարդնաձեն Երեւան կայցելի փետրվարի 28-ին

Թբիլիսի, 25 փետրվար, «Սնարք»: «Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցելությունը Հայաստան չի հետաձգվել», «Սնարք»-ի թղթակցին հայտարարել է Վրաստանի ղեկավարի մամուլի քարտուղար Ռեւազ Էգաձեն: Նա հաղորդեց, որ Վրաստանի Հանրապետության խորհրդարանի ղեկավար Է. Շեւարդնաձեն կայցելի Երեւան մոտ ժամանակներս, սակայն նշեց, թե այցելության կոնկրետ ժամկետները դեռ ճշտված չեն:

Մինչդեռ, «ԻՏ» գործակալության տվյալներով, Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցելությունը տեղի կունենա մինչեւ փետրվարի 28-ը: Այդ մասին հայտարարեց Վրաստանի արտգործնախարար Ալեքսանդր Չիքվաիձեն խորհրդարանի փետրվարի 24-ի երեկոյան նիստում: Այցելության ընթացքում նախատեսվում է ստորագրել ավելի քան 20 համաձայնագիր: ■

ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար ավիացիայի մարշալ Եվգենի Շապոշնիկովը որոշեց հետաձգել փետրվարի 26-ին Տաշքենդում նախատեսված Համագործակցության պաշտպանության նախարարների խորհրդի նիստը: Գլխավոր հրամանատարության մամուլի ծառայությունում հաղորդեցին, որ հետաձգումը պայմանավորված է քննարկման ներկայացվող փաստաթղթերի շուրջ լրացուցիչ համաձայնության ձեռք բերելու անհրաժեշտությամբ: «ԻՏ»-ին տված հարցազրույցում Ե. Շապոշնիկովը հայտարարեց, որ հիմնական հարցերի թվում, որոնք պետք է քննարկեն նախարարները, կլինեն ԱՊՀ գլխավոր հրամանատարության կառույցվածքների կատարելագործման եւ կոլեկտիվ անվտանգության մասին պայմանագիրը ստորագրած երկրների պաշտպանական բարձրացման առաջարկությունները:

Աշխարհ

Կանադայի վարչապետը հրաժարական տվեց

Կանադայի վարչապետ' Բրայան Մալրունին հրաժարական տվեց: Պահպանողական կուսակցության առաջնորդը, որը վարչապետի պաշտոնը ստանձնել է 1983 թ., իր հրաժարականը բացատրեց նրանով, որ ցանկանում է հնարավորություն տալ իշխող կուսակցությանը մինչեւ առաջիկա ընտրությունները նոր ղեկավար ընտրել: Դիտորդների կարծիքով, Բրայան Մալրունին Կանադայի պատմության մեջ ամենաքիչ հեղինակություն ունեցող վարչապետն է, ինչը հիմնականում պայմանավորված է երկրի ֆրանսախոս նահանգի' Քվեբեկի իշխանությունների հետ երկխոսությունը հաջողությամբ կազմակերպելու նրա անկարողությամբ: Մալրունին կկատարի պարտականությունները մինչեւ նոր վարչապետի ընտրությունը:

Ազատ ընտրություններ Կուբայում

Կուբայում օրերս տեղի կունենան առաջին ազատ ընտրությունները Ֆիդել Կաստրոյի ղեկավարությամբ 1959 թ. հեղափոխության հաղթանակից ի վեր: Չնայած ներկա ընտրությունների համեմատական ազատությանը, ինչը նախ եւ առաջ արտահայտվում է օտարերկրյա դիտորդների եւ լրագրողների մեծ խմբի առկայությամբ, այնուամենայնիվ, կաստրոյականները արել են ամեն ինչ, որպեսզի ապահովեն իշխող կուսակցության թեկնածուների հաղթանակը: Կուբայի այլախոհներից ոչ մեկն իր թեկնածությունը առաջադրելու հնարավորություն չի ստացել: Խորհրդարանի 589 պատգամավորական տեղերին հավակնում է նույնքան թեկնածու, այսինքն բացակայում է այլընտրանքի հնարավորությունը: Դիտորդների կարծիքով, անձամբ Ֆիդել Կաստրոն անկասկած կհավաքի ձայների անհրաժեշտ 50 տոկոսից ավելին, սակայն մնացածների մասին դժվար է կանխատեսումներ անել:

Արյունոտ ցույց Նոր Դելիում

Հնդկաստանի Նոր Դելի քաղաքում երեկ առավոտյան կայացավ նախատեսված ցույցը, որի կազմակերպիչն էր հինդու աջակողմյանների Բարատիա Ջանտա կուսակցությունը: Այն պահին, երբ խորհրդարանն արտահերթ նիստում պատրաստվում էր որոշում կայացնել 3 ամիս առաջ Այոդիա քաղաքում կառուցվող մզկիթի խանդմանը հետեւած միջկրոնական բախումների պատասխանատվության հարցի շուրջ, խորհրդարանի մոտ հավաքված բազմությունը դիմավորվեց արցունքաբեր ռումբերով եւ ջրաքնդանոթներով: Հետեւեց բախում ոստիկանների եւ ցուցարարների միջեւ: Ըստ ցույցի կազմակերպիչների, վիրավորվել են 500 հոգի, որոնց թվում' Բարատիա Ջանտա կուսակցության ղեկավարը:

Մարդասիրական օգնությունը հասավ Գորաժդե

Սերբերի կողմից պաշարված Գորաժդե քաղաքը երեկ ստացավ շաբաթներ ի վեր սպասվող մարդասիրական օգնությունը: Այն տեղ հասցրեց ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի շարասյունը, որին սերբերն արգելում' էին առաջանալ դեպի պաշարված քաղաք: ՄԱԿ-ի շրջանակների կողմից սերբերի քայլը դիտվեց իբրեւ սեփական խոստումը հերքելու փաստ. ■

digitised by A.R.A.R.@

Կապեր

Արման Մելիքյան. «ՇԱՏ ԿԱՐԵՎՈՐ Է ՄԵՐ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱՅՈՒՄ»

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, 1993 թվականի հունվարի 12-ից Ղազախստանի Հանրապետությունում Հայաստանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար է նշանակվել Արման Մելիքյանը։

Տեղեկանք։ Ծնվել է 1963 թ. մարտի 11-ին Երեւանում։ 1979 թ. ավարտել է թիվ 102 անգլիական թեքումով միջնակարգ դպրոցը, 1984-ին՝ Երեւանի պետական համալսարանի արեւելագիտական ֆակուլտետի իրանական բաժինը։ 1985 թ. ավարտել է ռազմիստեռ ստղեկումում։ 1986 թ. ընդունվել է ԳԱ Արեւելագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի հեռակա ասպիրանտուրա, իսկ 1991 թ. ավարտել է Գերագույն խորհրդի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում որպես գլխավոր փորձագետ։ Զբաղվել է Կենտրոնական Ասիայի երկրներով։

Օրերս Արման Մելիքյանը դիվանագիտական աշխատանքի բերումով գտնվում էր Երեւանում։ Օգտվելով առիթից, մենք հանդիպեցինք հավատարմատարի հետ՝ Հայաստանի եւ Կենտրոնական Ասիայի հանրապետությունների ներկա հարաբերությունների առավել կարեւոր հարցերի լուսաբանման նպատակով։

Պրն. Մելիքյանը նախ նշեց, որ հիմնվելով վերջին հանդիպումների վրա, կարող է ասել, թե Կենտրոնական Ասիայում Հայաստանի նկատմամբ կա բարյացակամ վերաբերմունք։ Դրանում նա մեկ անգամ եւս համոզվել է, Այժմ Աքսայից մեկնելով Թուրքմենստան եւ Ղրղզստան։ Հավատարմատարի գնահատմամբ, մեր հարաբերությունների զարգացմամբ նրանք նույնպես շահագրգռված են, քանի որ Հայաստանն այդ շրջանում վաստակել է որոշակի քաղաքական կշիռ, տարբեր տեսակի օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ գործոնների ազդեցության տակ, որոնց մեջ են հայկական սփյուռքը եւ Հայաստանի նախագահի անձնական վարկը։ Տնտեսության ոլորտում Հայաստանը որպես գործընկեր դեռեւս իրեն լավ չի դրսեւորում, չեն կատարվում պարտավորությունները, թեեւ բացատրվում է, որ շրջափակում է։ Համենայնդեպս, հավատարմատարի կարծիքով, պետք է լրջորեն մտածել տնտեսական կապերն ակտիվացնելու ուղղությամբ։ Որովհետեւ դա է դրված լինելու մեր հարաբերությունների հիմքում։ Իսկ դրա համար նախ պետք է լուծել հաղորդակցության ճանապարհների հարցը։

– **Կարելի՞ է ենթադրել, որ մեր պարտավորությունների չկատարման պատճառով է, որ Թուրքմենստանը նվազեցրել է գազի անհրաժեշտ ծավալների մատակարարումը։**

– Ճիշտն ասած, հիմա դժվարանում եմ պատասխանել, թե դա ինչի հետ է կապված։ Բայց ըստ 1993 թ. պայմանագրի պետք է տրվեր օրական 5 մլն. խմ. գազ։ Որքան ինձ հայտնի է, դա կապված է գազատարների բողոքականության հետ։ 1992 թ. բոլոր պարտքը մարված են, եւ այժմ մնում է մտածել, թե ինչպես պետք է փակվեն 1993 թ. ծախսերը։

– **Ինչպիսի՞ն էր պատճառաբանված մեր. դեսպանատան հիմնումը Ալմա Աթայում։**

– Այժմ Կենտրոնական Ասիան համաշխարհային քաղաքականության համար հանգուցակետ է դարձել։ Շատ լուրջ խնդիրներ են լուծվում, եւ այդ առումով շատ կարեւոր է մեր ներկայությունը հաստատել այնտեղ։ Հայաստանը Ռուսաստանից հետո ԱՊՀ երկրորդ հանրապետությունն է, որն իր դեսպանատունը բացեց Կենտրոնական Ասիայում։ Թեեւ այդ ժամանակ արդեն արտասահմանյան երկրների 20-ից ավելի դեսպանատներ կային։ Բոլոր տնտեսապես զարգացած պետությունները այնտեղ լուրջ շահեր ունեն, եւ դրանց բախումը բերեւս իր արտացոլումը գտավ Տաջիկստանում։ Հետո մենք շատ տերությունների նկատմամբ ունենք որոշակի առավելություններ։ Կենտրոնական Ասիայում հարցի են նախկին ավանդական կապերը։ Մի պահ սառնություն եղավ, բայց հիմա կրկին վերականգնվում է նախկին բարեկամությունը, որից պետք է օգտվել։

– **Իսկ ինչպե՞ս զգացիք ադրբեջանական գործոնը։**

– Գրեթե չզգացի։ Այդ գործոնի գոյությունն այնտեղ բավական չափազանցված է։

– **Նազարբաեւի միջնորդական առաքելությունը վերսկսելու միտումներ ունի։ Որքանո՞վ է իրական նման միջնորդությունների արդյունքը։**

– Նրանք կփորձեն, եթե կողմերից որեւէ մեկը դիմի։ Բայց նախորդող ողջ պատմությունը ցույց տվեց, որ նման կարգի միջնորդությունները արդյունավետ չեն եղել։ Կենտրոնական Ասիայի երկրների ղեկավար շրջանակները Ղարաբաղյան հարցի նկատմամբ չեզոքություն են պահպանում։ Այդ կարծիքը հաստատվել է նաեւ իմ ունեցած տարբեր մակարդակների հանդիպումների ժամանակ։

– **Կենտրոնական Ասիայի հանրապետությունները մտադի՞ր չեն մեզ մոտ դեսպանատներ բացել։**

– Ղազախստանի նախագահն արդեն հրամանագիր է ստորագրել բոլոր հանրապետություններում դեսպանատներ բացելու մասին։ Մյուս հանրապետություններն ըստ երեւույթին դեռեւս կհապաղեն։ Անդրկովկասում դեսպանատներ բացել, հաշվի առնելով ոչ միայն ֆինանսական, այլեւ քաղաքական դժվարությունները։

– **Հայաստանի դեսպանատունն ի՞նչ ծրագրեր ունի։**

– Նախ, ինչպես բոլոր ներկայացուցչությունները, մենք նույնպես պետք է ապահովենք անհրաժեշտ բոլոր միջոցներով՝ դեսպանատան շենք, բնակարաններ։ Ինչպես ուշացնենք դրանց ձեռք բերումը, այնքան թանկ կնստի հետագայում։ Ես համոզված եմ, որ մեր դիվանագիտական գործունեությունը եկամտաբեր կլինի Հայաստանի համար։ Որովհետեւ տնտեսական համագործակցության համար լավ պայմաններ կան։ Կօգտագործվեն նաեւ տեղի հայկական համայնքի ջանքերը։ Ասեմ, որ այնտեղ հիմնականում ապրում է 1937 թ. աքսորյալների սերունդը եւ այդ առումով շատ յուրահատուկ, նվիրված զանգված է։ Ու թեեւ Հայաստանի հետ կապը կտրված է, բայց կան մարդիկ, որոնք կշիռ ունեն եւ կարող են մեծ աջակցություն ցույց տալ մեր համագործակցությանը։

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Բաքու

Մեղավորը ռուս զինվորականներն են

Ադրբեջանական կողմը մտահոգություն է արտահայտում Հայաստանի կողմում մարտական գործողություններին ռուսական զորքերի ստորաբաժանումների մասնակցության փաստերի առնչությամբ։ Չորեքշաբթի օրը հանրապետության արտգործնախարարության ընդունած հայտարարության մեջ ընդգծվում է, որ «Ռուսաստանի զինվորական շրջանակների կողմից Հայաստանի բացահայտ պաշտպանությունը չի նպաստում ԵԱՀԽ-ի բանակցություններում Ռուսաստանի միջնորդական դերի հետ եւ կարող է բացասաբար անդրադառնալ ռուս-ադրբեջանական հարաբերությունների վրա»։ Հայտարարության մեջ նշվում է, որ Ռուսաստանի այդ դիրքորոշումը «հակասում է Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի բարեկամության, համագործակցության եւ փոխադարձ անվտանգության պայմանագրին»։ Մինչդեռ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունում «ԻՖ»-ի թղթակցին հայտնեցին, որ ադրբեջանական կողմը ունի տեղեկություններ, որոնք հաստատում են Հայաստանում տեղաբաշխված 7-րդ բանակի ռուս սպաների մասնակցությունը հայերի կողմում, Ադրբեջանի տարածքում մղվող մարտերին։ Ավելի վաղ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարությունը կտրականապես հերքել էր ռուսական զորքերի մասնակցությունը հակամարտությանը։ **ԻՖ**

Նոր նշանակումները մի բան կփոխեն

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունում նոր նշանակումները պետք է դրականորեն անդրադառնան Ադրբեջանի ռազմաքաղաքական իրադրության վրա։ Այդ մասին «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում հայտարարեց Ադրբեջանի նախագահի իրավական բաժնի վարիչ Ֆազիլ Մուստաֆաեւը։ Սակայն, նշեց նա, շատ բան կախված է ԵԱՀԽ-ի հովանու ներքո Ղարաբաղի խնդրի շուրջ Հռոմում վարվող քաղաքական բանակցությունների արդյունքներից։ Նա նշեց, որ Ադրբեջանը առաջնությունը տալիս է Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի հենց քաղաքական լուծմանը։ Նախագահի աշխատակազմի իրավական բաժնի վարիչի խոսքերով, «Հայաստանի, իսկ հիմա էլ Ղարաբաղի էթնիկական զսման Հայաստանի պաշտոնական շրջանակների կուրսը պետք է դատապարտվի համաշխարհային ընկերակցության կողմից»։ **ԻՖ**

Նելսոն Լեդսկին Բաքվում

ԱՄՆ քաղաքական գործիչները շարունակում են ծանոթանալ Ադրբեջանին։ Հենց այդպես բացատրեց Բաքու կատարած իր այցելության նպատակը Թուրքիայում, Հունաստանում, Կիպրոսում ԱՄՆ արտաքին քաղաքականության համակարգող, ժողովրդական կուսակցության ազգային ժողովրդականության ինստիտուտի տնօրեն Նելսոն Լեդսկին։ Փետրվարի 24-ին նրան ընդունեց Ադրբեջանի խորհրդարանի խոսնակ Իսա Ղամբարովը։ Հանդիպման ժամանակ ամերիկացի հյուրն ասաց, որ իրենց ինստիտուտը նախատեսում է օգնել Ադրբեջանի հանրապետությունում ժողովրդավարության զարգացմանը։

Սնարf, Թուրան

Նոր ճակատ Ադրբեջանում

Ադրբեջանում ստեղծվել է նոր ճակատ. 9 քաղաքական կուսակցություններ եւ շարժումների դաշինք։ Նրա կազմի մեջ են մտնում «Նոր Ադրբեջան» կուսակցությունը Հեյդար Ալիեւի գլխավորությամբ, «Անկախ Ադրբեջան» կուսակցությունը, որը ղեկավարում է հանրապետության նախագահի նախկին թեկնածու, իսկ այժմ ընդդիմության ղեկավարներից մեկը՝ Նիզամի Սուլեյմանովը եւ այլն։ Այդ քաղաքական կազմակերպությունները հիմնականում ընդգրկում են գիտական, տեխնիկական եւ ստեղծագործական մտավորականության եւ, ինչպես ասում են, «հին կոփվածքի» կոմունիստական նոմենկլատուրայի ներկայացուցիչները։ Ինչպես հայտարարեց Ադրբեջանի հեղափոխական կուսակցության նախագահ Սայադ Սայադովը, «մեր նպատակն է պայքարել որեւէ քաղաքական կուսակցության գերիշխանության դեմ»։

Սնարf, Թուրան

Թբիլիսի

Վրացահայերը մեղադրում են Արծինբային

Վրաստանի հայ մտավորականության ներկայացուցիչները Աբխազիայի խորհրդարանի նախագահ Վլադիսլավ Արծինբային մեղադրել են ազգամիջյան նոր հակամարտություն հրահրելու փորձերի համար, այս անգամ վրացիների եւ հայերի միջեւ, հաղորդել է Ինտերֆաքսը։

Չորեքշաբթի օրը Աբխազիայի հայերին ուղղված դիմումի մեջ հայ մտավորականության ներկայացուցիչները «արտառոց» են անվանել անծամբ Արծինբայի պատրաստած հաղորդումներն աբխազների կողմում տեղացի հայերի մասնակցության վերաբերյալ։

«Արծինբան ջանում է հատկապես խաղարկել հայկական խաղաքարտը, հույս ունենալով, որ Վրաստանի ուշադրությունը կփոխադրվի վրաց-հայկական սահմանի վրա», նշվում է փաստաթղթում։

ԻՖ

Ստեփանակերտ

Ռ. Քոչարյանի նոր կարգադրությունը

Մի քանի օր առաջ ԼՂՀ պաշտպանության պետական կոմիտեի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ստորագրել է կարգադրություն, ըստ որի համաձայն հանրապետության զանգվածային լրատվության միջոցներում տպագրվող բոլոր նյութերն այսուհետեւ կարող են հրապարակվել միայն կոմիտեին առընթեր լրատվության եւ մամուլի գրաքննչության բաժնի թույլտվությամբ։

«Սկզբունքորեն այստեղ որեւէ նոր բան չկա, այդ կարգադրությունը մեկնաբանելով հայտարարեց ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի մամուլի կենտրոնի ղեկավար Գեղամ Բաղդասարյանը։ Պաշտպանության պետական կոմիտեն ձեւակերպել է այն, ինչը ոչ հրապարակայնորեն փորձում էր անել ԳԽ նախագահությունը հրապարակվելիք նյութերի նկատմամբ։ Վերադաս մարմնի հետ չհամաձայնեցված այդ կարգադրությունը կարելի է գնահատել որպես նոր քայլ ԳԽ նախագահության վարկաբեկման արշավում»։ Սակայն, Բաղդասարյանի կարծիքով, ամենավտանգավորն այն է, որ «դա կարող է լուրջ վնաս հասցնել մեր հանրապետության ժողովրդավարական հիմքերին»։

Մինչդեռ, «Սնարf»-ի թղթակցին տված հարցազրույցում ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի դեպարտամենտի ղեկավար Մարսել Պետրոսյանը վճռականորեն մերժել է այն ենթադրությունները, թե գրաքննության են ենթարկվում ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության պաշտոնական փաստաթղթերի տեքստերը։ «Նախագահության կողմից ընդունված որոշումները ենթակա են անշեղ կատարման, այլ ոչ թե վերաքննման», ասաց Մարսել Պետրոսյանը։

ՆՏ

Ընտրանի

Նաեւ Գերագույն խորհրդի՞ հրաժարական

Երեկ Ազատության հրապարակում տեղի ունեցավ ԱԻՄ-ի նախաձեռնած հերթական հանրահավաքը, որին մասնակցում էր շուրջ հինգ հազար մարդ։ Միտինգավորների նման համեստ թիվը բացատրվում էր ինչպես հանրահավաքի բնույթով (այն նախապատրաստական էր), այնպես էլ ոչ արեւոտ եղանակով, որի պատճառն այն էր, որ ԱԻՄ-ի նախագահ Պարույր Հայրիկյանը հանրահավաքից առաջ եկեղեցի չէր գնացել։ Ինչեւէ։ Հանրահավաքին իրենց մասնակցությունն էին բերել նաեւ Հայաստանի Հայ Հեղափոխական դաշնակցությունը եւ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը, որոնց ներկայացուցիչներն իրենց բոցաշունչ ելույթներով ջերմացրեցին Ազատության հրապարակի մի քանի հեկտար տարածքն ու հարակից մթնոլորտը։

Հանրահավաքը նախորդներից տարբերվում էր մի քանի սկզբունքային դրվագներով, որոնք ստիպում են փոքր-ինչ ավելի մանրամասնորեն կանգ առնել դրանց վրա։ Նախ եւ առաջ ճախասիների իրենց բաժինը ստացան Հայաստանում գործող քաղաքական այն «այսպես կոչված» կուսակցությունները, որոնք «կամ զբաղվում են ինքնագովազդով, կամ արտասահմանից ստացվող գումարներով քեֆ են հրավիրում»։ Առաջ քաշվեց այն տեսակետը, որ «մեզ պետք չեն դրսից ղեկավարվող կուսակցությունները»։ Հասկանալի պատճառներով այս տեսակետի ամենաեռանդուն ջատագովը ՀՀԿ-ի նախագահ Հայրապետյան Արիստակեսյանն էր։

Երկրորդ՝ նախագահի հրաժարականին զուգահեռ առաջ քաշվեց նաեւ Գերագույն խորհրդի հրաժարականի հարցը՝ երբ վերջինս «ամենակարճ ժամանակահատվածում չկարողանա բարելավել իր աշխատանքը»։ «Ամենակարճ ժամանակահատված» ասելով Պարույր Հայրիկյանը երեւի նկատի ուներ մինչեւ մարտի 8-ը, որովհետեւ տեղեկացրեց, թե աշխատանքներ են տարվում այդ օրը Սահմանադիր ժողովի հարցերով Գերագույն խորհրդի արտահերթ նիստ հրավիրելու ուղղությամբ։ «Եթե այդ օրը նիստ չհրավիրվի կամ հրավիրվի անարդյունք, ուրեմն վերջ», ասաց նա։ Մեկնաբանման արժանացավ նաեւ «վերջ»-ը՝ պետք է մոտ կես միլիոն մարդ հավաքել եւ շրջափակել Գերագույն խորհուրդն ու նախագահի նստավայրը եւ ասել՝ հեռացեք, ծեզ ժամանակավոր փոխարինողներ կան։ (Եթե հիշում եք, դա ժամանակավոր դեկտատուրան է՝ 15 հոգուց կազմված)։ Հանրահավաքի մասնակիցները տեղեկացան նաեւ, որ ժամանակավոր դեկտատուրայի հինգ տեղերն արդեն զբաղված են (երեքը ԱԻՄ-ին, մեկական՝ ՀՀՀԴ-ին եւ ՀՀԿ-ին)։

Հանրահավաքը նախորդներից տարբերվում էր նաեւ նրանով, որ զանգվածային երթերի համար առաջարկվեցին նոր երթուղիներ։ Այսպես, առաջարկվեց ժողովրդական զանգվածների այցով երջանկացնել ներքգործնախարարությանը, որովհետեւ վերջինս ոչ միայն նախորդ հանրահավաքից հետո առգրավել է մոտ 2 հազար դոլլար արժողությամբ կապի սարքավորումներ (տեղին է հիշել դրսից ղեկավարվող կուսակցությունների մասին խոսքերը) եւ դրանով իսկ որոշակի առումով վնասել Լաչինի պաշտպանությանը, այլեւ ձերբակալել էր «Հայկական ավիաուղիներ» ընկերության նախագահ Դմիտրի Ասրացյանին մի հոդվածով, որի համար միայն տուգանք է նախատեսվում։ Խոսվեց նաեւ նման մի այցով էլ Ազգային անվտանգության պետվարչությանը բախտավորեցնելու մասին։ Վերջինս մեղադրվեց ոչ միայն նրանում, որ չի կարողանում փրկել Հայաստանն ահաբեկությունից։ Ինչպես տեղեկացրեց Պարույր Հայրիկյանը, չճշտված տվյալներով վերջերս ՀՀԿ նախագահ Աշոտ Նավասարդյանը քաղաքից դուրս մի հանդիպում էր ունեցել, եւ հանդիպման ավարտից հինգ րոպե անց պայթել էր այն տեղը, որտեղ նրանք գտնվում էին։

Ինչեւէ։ Պարույր Հայրիկյանը հայտարարեց նաեւ, որ իրենք երբեք կողմ չեն եղել քաղաքական դիրքը պարծած նախագահին «հենց այնպես» կախելու եւ նրան անդառնալի հեռանալու հնարավորություն են տալիս։ Մի խոսքով, սպասենք փետրվարի 27-ի ազգահավաքին, որից հետո ամենայն հավանականությամբ տեղի կունենա երթ հնարավոր երթուղիներից մեկով։

ԱՐԱՄ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Կվերականգնվե՞ն հովհարային միացումները

Հովհարային միացումները, որոնք մեկ ամիս առաջ վերացվել էին զազամուղի պայթյունից անմիջապես հետո, ակնհայտաբար շուտ չեն վերականգնվի։ «Հայէներգոտեղ» ռեսպուբլիկական ձեռնարկության գլխավոր դիսպետչեր Մնացական Մնացականյանի վկայությամբ, դրանց վերադառնալու համար հարկ է էլեկտրաէներգիայի օրական հատկացնել առնվազն 5 միլիոն կիլովատ, մինչդեռ ներկայումս կեսն անգամ չի ստացվում, ուն ամբողջությամբ տրվում է քերմակայաններին։ Դրանց, ինչպես նաև հիդրոկայանների արտադրանքը, որը միասին օրական չի անցնում 15 միլիոն կիլովատ ժամից, բաշխվում է կենսապահովման օբյեկտների, արդյունաբերական որոշ ձեռնարկությունների, քաղաքային տրանսպորտի և բնակչության միջև։ Վերջերս զազամուղը օրական երկու ժամով առաջնահերթ կենցաղային կարիքների հատկացվող էլեկտրաէներգիան, որը կավելացվի զազամատակարարումը բարելավվելու վրա էներգետիկ կառույցությունները վերստին շարք մտցնելուն զուգընթաց։

Այժմ աշխատանքներ են տարվում էլեկտրաէներգիայի բաշխումը կայունացնելու ուղղությամբ, որը հնարավորություն կընձեռի բնակարաններին այն մատակարարել նույն ժամերին։ Իսկ ինչ վերաբերում է հովհարային միացումներին, որոնց միջոցով մարդիկ օրական 12 ժամ էլեկտրաէներգիա էին ստանում, գլխավոր դիսպետչերի կարծիքով, դրանք կշարունակեն մնալ որպես չլուծված խնդիր, քանի դեռ մեր հարևանները մեջ-մեջ են անում մեզ հասանելիք վառելիքը։ **Սնարք**

Ռոկի լեռնանցքում նորանոր զոհեր են հայտնաբերվում

Ինչպես փետրվարի 24-ին հաղորդեց «Ինտերֆաքսը», Հյուսիսային Օսիայի քաղաքացիական պաշտպանության շտաբի հաղորդման համաձայն, փետրվարի 21–23-ը փրկարար աշխատանքների շնորհիվ հայտնաբերվել են «ԿամԱԶ» բեռնատարների 12 հայ վարորդների դիակներ, որոնք ձյան մեջ թաղվել էին հունվարի 27-ին, Ռոկի լեռնանցքում, զոհ դառնալով ուժեղ ձնահոսքի։ Ռոռնողական փրկարար աշխատանքների սկսելուց ի վեր արդեն հայտնաբերվել են 42 դիակներ։ Քաղաքացիական պաշտպանության շտաբի տվյալների համաձայն, դեռևս չեն հայտնաբերվել 10-12 հոգի։

Մինչդեռ, «Սնարք» գործակալությունը Մոսկվայից հաղորդում է, թե մինչ այդ, փետրվարի 19–22-ը փրկարարները ձյան տակից հանել էին ևս 8 դիակ։ Այսպիսով, զոհերի թիվը ըստ ՌԻԱ գործակալության, որի վրա հենվում է «Սնարք»-ը, հասել էր 44-ի։ Մասնագետների կարծիքով, ձնահոսքերի վտանգը պահպանվում է։ Անհետ կորածների որոնումն իրականացնում է Ռուսաստանի ներքին գործերի նախարարությունը։ ■

Հայտարարություն

ՀՀ մամուլի տարածման գործակալությունը ս. թ. մարտի 1-ից հրավիրում է բոլոր թերթերի և ամսագրերի խմբագիրներին պայմանագիր կնքելու թերթերն ու ամսագրերը հանրապետության տարածելու համար։

Հասցեն՝ Երևան-5, Սպանդարյանի հրապարակ, թիվ 2, մամուլի տարածման գործակալության շենքում։

Վարչություն

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ ՇՈՒԿԱ. «ՄԵՐԿՈՒՐԻ»-Ն ԵՎ «ՏԻԳՐԻՍ»-Ը ՄԵՆԱՏԵՐԵՐ

Զմեռային ճգնաժամը բնակարանային շուկայում խիստ նվազեցրեց իր ուղղումները և ազդեցությունը։ Սակայն «Մերկուրի»-ի գործակալները շուկայում առաջարկում են իրենց ուղղումները և փոփոխությունները։ «Մերկուրի»-ն շարունակում է իր ակտիվ քաղաքականությունը շուկայում առաջարկելով նոր ձևեր, նոր մեթոդներ։ Այժմ արդեն բնակարան վաճառողները անմիջապես կարող են վաճառել իրենց բնակարանները «Մերկուրի»-ին, իսկ գնորդները գնել այն անմիջապես «Մերկուրի»-ից։ Այժմ կարելի է ասել, որ «Մերկուրի»-ի գլխավոր ուղղվածությունը դեպ է լինի բնակարան գնորդների շուկայի գրավումը, քանզի նրա մոտ արդեն իրենց հաճախորդներին առաջարկելու բավականին բնակարաններ կան։ «Մերկուրի»-ին կարող է մեծ շահույթ բերել հետագայում բնակարանների պահանջարկի մեծացումը, որը և կանխատեսվում է բնակարանային շինարարության խիստ նվազ լինելու, ինչպես նաև բնակարանների շուկայի հետագա ընդլայնման պատճառով։

Ըստ երևույթին, ֆիրմայի տնօրենը հավատարիմ է գործարարության հիմնական օրենքներից մեկին՝ շահույթի հիմնական մասը նորից շրջանառության մեջ դնելուն։

Այդ մասին է վկայում նաև «Մերկուրի-Օնախիս» ինվեստիցիոն ծրագիրը, որն էականորեն կարող է բարելավել ֆիրմայի մրցակցության դիրքերը շուկայում։

Մյուս առաջատարը «Տիգրիս»-ը, հավատարիմ է մնացել իր ավանդական գործելաձևին՝ ընդհանուր առմամբ չնվազեցնելով վաճառքի ծավալը։ Բացի այդ, «Տիգրիս»-ն իր ավանդական գործելաձևին ավելացրել է նաև ավտոմեքենաների վաճառքը։

Չնայած այս ամենին, ծմեռային գերճգնաժամը մտցրել է իր դժվարությունները բնակարանների շուկայում։ «Մերկուրի»-ն չցանկանալով կորցնել իր հաճախորդներին, հեռախոսներով կապվելու անհնարինության պատճառով ծախսում է մեր ժամանակների համար բանկարժեք բենզին։ «Տիգրիս»-ի համար ճգնաժամը ստեղծել է շատ անհարմար պայմաններ առաջացնելով տեխնիկական բարդություններ ֆիրմայի նորմալ աշխատանքի համար։ Մյուս կազմակերպությունները փաստորեն դադարեցրել են իրենց աշխատանքը։

Առաջարկ և գներ

Բնակարանների սեփականաշնորհման գործընթացի հետ մեկտեղ ավելացել է բնակարանների առաջարկը։ Ընդհանուր առաջարկը Երևանում կազմել է մոտ 180-200 բնակարան և ունի ընդլայնվելու մեծ հնարավորություն։ Առաջարկի 70 տոկոսը ներկայացնում է «Մերկուրի»-ն, 20 տոկոսը «Տիգրիս»-ը, բեղես իրացրել է ավելի շատ բնակարան, քան «Մերկուրի»-ն։

Գների աճը շուկայում դադարել է ընդհանուր միտումը, նույնիսկ գների ընդհանուր աճից հետո մնալով 7–8 տոկոս, ուն ընդ որում, համապատասխանում է մեր կանխատեսումներին։ Կրճատվել է ռուբլային և դոլարային գների տարբերությունը, ի հաշիվ ռուբլային գների աճի։ Դոլարային գնի կայունությունը բացատրվում է դոլարի նկատմամբ կայուն աճող պահանջարկի գործոնով։ Ստորև բերվում են բնակարանների գները Երևան քաղաքում ըստ «Տիգրիս» և «Մերկուրի» ֆիրմաների տվյալների։

մլն. ռուբլիներով

	1 սեն.		2 սեն.		3 սեն.	
ֆիրմ	Տ	Մ	Տ	Մ	Տ	Մ
Կենտրոն	2-3	2-3	3.5-6	4.7-7.5	6-10	7-12
Միջին	1.5-2.5	1.5-2.5	2.8-4	3-3.5	4.5-6.5	4-7
Ծայրամաս	0.9-1.4	0.8-2.2	1.4-2.2	1.5-1.7	1.7-3.3	1.8-2.5

Պատրաստեց «Նոյյան տապան» վերլուծական լրատվական կենտրոնի փորձագետ ՀԱԿՈԲ ՋԱԼՈՅԱՆԸ

Թբիլիսի

«Նոր ուղին» հաշտության եզրեր է որոնում ադրբեջանցի գաղափարակիցների հետ

Ինչպես «Թուրան» գործակալությունը հաղորդեցին Ադրբեջանի Ազգային անկախության կուսակցության մամուլի ծառայությունում, փետրվարի 25-ին պետք է տեղի ունենար վերոհիշյալ կուսակցության նախագահի տեղակալ Նազիմ Իմանովի հանդիպումը Հայաստանի «Նոր ուղի» կուսակցության ներկայացուցիչների հետ։

Ինչպես հաղորդեց մամուլի ծառայության ղեկավար Ռաուֆ Միրցադիրովը, այդ հանդիպմանը նախորդեց «Նոր ուղի» կուսակցության անդամ Աշոտ Բլեյանի հեռախոսազանգը, որն առաջարկեց երկկողմանի հանդիպում անցկացնել Թբիլիսիում։ Կուսակցության նախագահ Էյթիբար Մամեդովի հետ հեռախոսազրույցի ժամանակ Աշոտ Բլեյանը նշեց, որ իր կուսակցությունը ճանաչում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը և զինադադարի միակ պայմանն է համարում Լեռնային Ղարաբաղի հայկական բնակչության անվտանգության ապահովումը։

Թբիլիսիում բանակցություններ անցկացնելու համաձայնության կապակցությամբ Ադրբեջանի Ազգային անկախության կուսակցությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որի մեջ ասվում է, թե «հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ առաջնահերթ խնդիրը ինչպես Ադրբեջանի ներսում, այնպես էլ սահմաններում ստեղծված ծանր իրավիճակի հաղթահարումն է, Ազգային անկախության կուսակցությունը տվել է Թբիլիսիում բանակցություններ վարելու համաձայնությունը։

Հանդիպման կազմակերպական հարցերով զբաղվում է Վրաստանի Ազգային անկախության կուսակցությունը։ **Սնարք. Թուրան**

«Նոյ» բանկն ընդունում է կարճատև և երկարատև ավանդներ բնակչությունից և վճարում է՝

3 ամսվա համար	45 տոկոս
6 ամսվա համար	100 տոկոս
1 տարվա համար	300 տոկոս

Դիմել՝ «Անի» հյուրանոց, թիվ 509 սենյակ։

☎ 59-45-09, 56-51-07

Ասեղնաների ազդեցության տակ

Երևան, 25 փետրվար, «Սնարք»։ Հայաստանի հեռախոսակապի գրեթե լրիվ բացակայությունը խոչընդոտ չէ ասեղնաների և բաժբասանքների համար, որոնց տարածման արագությունը, ինչպես և առաջ, շատ բարձր է։ Այդօրինակ եզրակացության են եկել «Սոցիոմետր» անկախ կենտրոնի սոցիոլոգները։ Դիտողականները յուրօրինակ փորձ անցկացրին. Երևանի արվարձաններում իրենց տարածած լուրը քաղաքի կենտրոն հասավ արդեն 4 ժամից հետո։

«Խնդիրը միայն այն չէ, որ Հայաստանում խախտվել է կյանքի սովորական ռիթմը, «Սնարք»-ի թղթակցին ասաց «Սոցիոմետր»-ի տնօրեն Ահարոն Ադիբեկյանը, մարդիկ էլեկտրականության բացակայության պատճառով զրկված են լրատվության հիմնական աղբյուրից՝ հեռուստատեսությունից, ինչն առաջացնում է երբեմն ֆանտաստիկ ասեկոսեներ»։ ■

«ԼՈՒՅՍ-90»

«Լույս-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ ամենացածր տոկոսներով։

Գրավատունը երաշխավորում է բոլոր տեսակի գործողությունների հստակություն և ճշգրիտ ժամանակ։

Հասցեն՝ Երևան, Միասնիկյանի պող. 78, (Խորհրդային Միության մոտ), տրանսպորտի կանգառի մոտ։

Ուշադրություն

«Մենուա» ապահովագրական բաժնետիրական ընկերությունը շարունակում է իրականացնել կյանքի ժամկետային ապահովագրական ծրագիրը

Ընկերության հետ պայմանագիր կնքելով և դառնալով ապահովագրական ծրագրի մասնակից, Դուք կարող եք

- ապահովագրել Ձեր կյանքը.
- մասնակցել ընկերության շահույթին և ստանալ Ձեր նախընտրած ապահովագրության ժամկետից կախված մինչև տարեկան 400 տոկոս երաշխավորված հասույթ.
- ներկայացնել «Մենուա» ընկերության շահերը հասույթ կտրոնների միջոցով և վաստակել մեծ գումարներ։

«Մենուա» ընկերությունում Դուք կարող եք ապահովագրել նաև Ձեր գույքը, կոմերցիոն խանութների առևտրական արժեքները գողությունից, կողոպուտից, ավտոպակայքին հարձակումից, իսկ Ձեզ հասցրած հնարավոր վնասի հատուցումն առանց քաշքշուկի ստանալ սեղմ ժամկետներում։

«Մենուա» ընկերությունն իրականացնում է նաև բեռների ապահովագրություն, դրանց ժամանակավոր պահեստավորում Երևան քաղաքում և հետագա առաքում։

Ապահովագրության պայմանագիրը կնքելու համար կարող եք Ձեզ մոտ հրավիրել «Մենուա» ընկերության ներկայացուցչին, զանգահարելով 58-09-22, 58-10-22 հեռախոսահամարներով։

«Մենուա» ապահովագրական ընկերության հասցեն է.
ք. Երևան, Երիտասարդական պողոտա, 7 հարկ, սենյակ 702, 716։

Երթուղային տաքսիները դեռ «անգործ են»

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, փետրվարի 24-ին Երևանում իրենց աշխատանքն էին դադարեցրել երթուղային տաքսիների վարորդները՝ պահանջելով երթևեկության վճարն իջեցնել 80 ռուբլու, քանի որ բարձր գնի պատճառով խիստ պակասել էր այդ փոխադրամիջոցից օգտվող ուղևորների քանակը։ Դրանից, բնականաբար, վարորդները տուժում են, քանի որ նրանք, անկախ իրենց փոխադրած ուղևորների քանակից և գոյացած գումարից, պարտավոր են տալ օրվա պլանը։

Գործադուլավոր վարորդներն իրենց մեքենաներով «տեղավորվել էին» Կառավարության և Գարեգին Նժդեհի հրապարակներում։

Երեկ երթուղային տաքսիները կրկին աշխատանքի դուրս չէին եկել, իսկ մայրաքաղաքի բնակչությունը հերթական անգամ «դեֆիցիտ» հասարակական տրանսպորտի «դեֆիցիտ» տեսակների հույսին է։

Գործադուլը շարունակվում էր, միայն այն տարբերությամբ, որ մեքենաներն ու վարորդներն արդեն տեղափոխվել էին հավաքակայան և ԵՏՉ-ի ղեկավարության հետ քննարկում էին իրենց պահանջները։ Ձեռնարկության տնօրեն պրն. Ղավալյանն այն կարծիքը հայտնեց, որ խորհրդակցությունը և քննարկումը հազիվ թե այդ օրն ավարտվեն, որովհետև ներկայացված պահանջների մեջ կան այնպիսիները, որոնց լուծումը կախված է ոչ միայն իրենից, այլ նաև տրանսպորտի և հաղորդակցության նախարարությունից։

Վարորդները և տնօրենը խորհրդակցում են, իսկ քաղաքային տրանսպորտը երթուղային տաքսիների բացակայությամբ դեռևս մի կերպ «ծայրը ծայրին է հասցնում»։

Ասում են, օրը կգա, բարին հետը։ Տեսնենք, թե ինչ «բարի» արդյունք կտան մայրաքաղաքի երթուղային տաքսիների ձեռնարկության վարորդների և ղեկավարության բանակցությունները։ Վարորդնե՞րը կտուժեն, ձեռնարկությո՞ւնը, թե՞ բնակչությունը... Երկուսի կռվից երրորդն է շահում, բայց ո՞վ է...

Գ. Ն.

Հոգեկան հիվանդները օգնության կարիք ունեն

Երևան, 25 փետրվար, Սնարք։ Հանրապետության ծանր վառելիքաէներգետիկ ճգնաժամի պայմաններում հոգեկան հիվանդները նույնպես օգնության և աջակցության կարիք ունեն։ Նրանց համար շատ ավելի դժվար է, քան առողջների համար, «Սնարք»-ի թղթակցի հետ ունեցած զրույցի ժամանակ հայտարարեց բժիշկ-հոգեբույժ Գագիկ Գրիգորյանը, որն «Օգնություն հոգեկան հիվանդներին» բարեգործական միության անդամ է։ Մեկ տարի առաջ Նուբարաշենի հոգեբուժական հիվանդանոցի հիման վրա ստեղծված միությունը նպատակ ունի բարելավել հիվանդների վիճակը։ «Մենք երախտապարտ կլինենք աջակցության համար, լինի դա սննդամթերքի համեստ ծանրոց թե դրամական փոխանցում», նշեց հոգեբույժը։ «Սնարք»-ի խմբագրությանը տրամադրելով բարեգործական միության հաշվի համարը՝ 700019, «Երևան», առևտրական բանկում՝ 310101701։ Հասցեն՝ Երևան, Նուբարաշեն, հանրապետական հոգեբուժական հիվանդանոց։

Մանուկների մահացության աճ

Երևան, 24 փետրվար, «Սնարք»։ Տնտեսական ծանր իրավիճակի և էներգետիկ խոր ճգնաժամի հետևանքով Հայաստանի մանկաբարձական և մանկաբուժական ծառայություններն անցյալ տարի փոխ ինչ զիջել են իրենց դիրքերը։ ՀՀ վիճակագրության «Սնարք»-ին տրամադրած տվյալների համաձայն, Հայաստանում ավելացել է մանուկների մահացությունը։ Մինչև մեկ տարեկան 1000 նորածնից 18-ը մահացել է (նախանցյալ տարի եղել էր 17)։ Ժողովրդագիրների կարծիքով, դեռ վաղ է խոսել այդ ցուցանիշների աճի միտումի մասին։ Ամեն ինչ կախված կլինի նրանից, թե ելող տարի ինչպես կկազմակերպվի մանուկների բուժսպասարկումը։ Ըստ վիճակագրական տվյալների, 1992 թ. հանրապետությունում ընդհանուր ծնունդը կրճատվել է 10 հազարով։ ■

digitised by A.R.A.R.@

ԳԽ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԵԼ ԻՇԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՎՍՏԱՀՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին» և «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքների կառավարության ձևավորման հարցին առնչվող հոդվածների փոփոխություններին նվիրված ՀՀ Գերագույն խորհրդի փետրվարի 22-ից սկսած արտահերթ նիստում մեծ հետաքրքրությամբ ընդունվեց վերոհիշյալ խնդրի քննարկումների արդյունքներն ամփոփող ՀՌԱԿ խմբակցության տեսակետը, որն իր ելույթում ներկայացրեց ՀՌԱԿ խմբակցության նախագահ **Վիգեն Խաչատրյանը**:

ՀՌԱԿ խմբակցության կարծիքով, «Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին» և «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքներում առաջարկված փոփոխությունների քննարկումներն անցան բավականին հետաքրքիր և օգտակար շատ կարծիքներ հնչեցին:

Ի վերջո, արձանագրվեց այն իրողությունը, ինչն այսօր մենք ունենք, այսինքն կա Հայոց համազգային շարժում կազմակերպությունը, Ռամկավար ազատական կուսակցության կարծիքով, մի քաղաքական խմբավորում, որը տիրում է իշխանության լծակներին և մշակում ու իրականացնում որոշակի քաղաքականություն: Առկա են նաև այդ քաղաքականության արդյունքները. բոլորը դա տեսնում են, յուրաքանչյուրը յուրովի գնահատում:

Այո, Գերագույն խորհրդում կա ընդդիմություն, որն այդ քաղաքականությունը կամ չի հասկանում, կամ չի ընդունում, կամ գտնում է, որ այդ ամենն իրենք ավելի արդյունավետ կիրականացնեն: Ի վերջո, մենք այդպիսի իրավունք ունե՞նք, թե ոչ, թե մեր փոխարեն որոշ մարդիկ դա պիտի որոշեն: Երևի ունենք:

Այդ քաղաքական խմբավորումը կամ կազմակերպությունը չգիտես ինչու վիրավորվում է, որ իրենց հետ չենք համաձայնվում: Եվ անհասկանալի է մնում, թե ում են պատճառ ներկայացնում. հետաքրքիր է, ովքեր են խանգարում քաղաքական այդ խմբավորմանը, որպեսզի Գերագույն խորհրդում մեծամասնություն ստեղծեն: Հարց տանք, ովքեր են ավելի շատ խոսում ԳԽ վաս աշխատանքի մասին, պարզ է՝ գրեթե բոլորս: Իսկ ովքե՞ր են առաջարկություններ անում խորհրդարանի գործունեության արդյունավետությունը բարձրացնելու մեխանիզմների ստեղծման շուրջ, և ովքե՞ր չեն համաձայնվում:

Մենք կարծում ենք, որ Գերագույն խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալները, ֆրակցիաների և ողջ նախագահությունը, երբ գտնում են, որ խորհրդարանը լավ չի աշխատում և տեսնում են, որ այն բարելավելու մեխանիզմները գործի չեն դրվում, պետք է հրաժարական տան կամ հայտարարեն, որ իրենք նման Գերագույն խորհուրդ չեն ցանկանում ղեկավարել: Գտնում ենք, որ նախագահության միջուկը կազմող Հայոց համազգային շարժման կազմակերպության ներկայացուցիչները պետք է այդ համարձակությունն ունենան: Եվ մինչև խորհրդարանի լուծարման մասին հարցը բարձրացնելը պետք է առաջարկը զիջեն այն մարդկանց, ովքեր կարող են հանել Գերագույն խորհուրդն այս վիճակից:

Այստեղ, չգիտես ինչու, ոմանք խոսեցին ինչ-որ միջոցառումների մասին, շոշափեցին իրենց գրական հետաքրքրությունների շրջանակները, տեսական խնդիրներ շոշափեցին... Դա, ինչ խոսք, յուրաքանչյուրի իրավունքն է: Սակայն ըստ էության փորձենք ճշտել, ի՞նչ է տեղի ունեցել: Մեր կարծիքով, ոչ մի ողբերգական բան: Այո, որոշ մարդիկ քաղաքականություն են մշակում և իրականացնում, իսկ որոշ մարդիկ էլ դեմ են նրանց դիրքորոշումներին: Կյանքը ցույց կտա, թե ովքեր են ճիշտ: Ինչո՞ւ ենք փորձում նախապես գնահատականներ տալ, ակնարկել, թե ով ինչ ասելու իրավունք ունի, չգիտեմ, թե ով որտեղից պետք է բաներ ժամանակին, իսկ այժմ փախչեր: Դա ի՞նչ ժամանակն է: Կոնկրետ հարց է դրված:

Եվ մենք համոզված ասում ենք, որ երբ խորհրդարանի դահլիճում հավաքվեն երկու հարյուր և ավելի պատգամավորներ, անմիջապես ակնհայտ կդառնա ընդդիմության մեծամասնությունը և արդարացի լինելը: Եկեք պայմանավորվենք. ապահովում ենք ընտրված բոլոր 247 պատգամավորների ներկայությունը, թող նրանցից հանեն էլ հարգելի բացակաները, և խնդրի լուծումները դնում ենք փակ, գաղտնի քվեարկության, այնժամ կերևա, թե ով է ճիշտ: Իսկ այնուհետև շարունակենք միասին աշխատել:

Երբ լսում ես որոշ ընդդիմադիր պատգամավորների, այնպիսի տպավորություն ես ստանում, թե ժողովուրդը հանրապետության նախագահին ընտրելով, նրան թույլ է տվել ինչ ուզենա, այն էլ անի, իսկ ԳԽ-ին ընտրելով պարտավորել է, թե հետո, երբ նախագահն ընտրվի, նա ինչ-որ չի ցանկանում, համկարծ չանենք:

Այնպես որ, այս փոխադարձ մեղադրանքները, այս դասերը, որ մեզ կարդում են, անտեղի են: Վաղուց ենք իրար ճանաչում և ժողովուրդն էլ ամեն ինչ տեսնում է: Մնում է այնպիսի պայմաններ ստեղծենք, որ ով ինչի ունակ է, գոնե դա անի:

Այս հակակուսակցական տրամադրությունները, որոնք համառորեն սերմանվում են, գիտակցվո՞ւմ է, թե ի վերջո ինչի են հանգեցնելու: Ճիշտ է ասված, երբ մի քաղաքական կազմակերպություն երկրի ներսում, նույն ազգից բաղկացած այլ ուժերի հետ լեզու չի գտնում, ինչ ներուժ կա, որ նրանք այլ պետությունների հետ համագործակցման եզրեր կգտնեն:

Ի՞նչն է խանգարում, որ այդ քաղաքական կազմակերպությունը կողմնակիցներ ունենա. ի՞նչ է, հայ ազգը բաժանվում է հիվանդների՞, որոնք ոչինչ չեն հասկանում, և մի առողջ կազմակերպության:

Այս ամբիոնից չգիտես ինչու հայ ժողովրդին վախեցնում են, թե, գիտեք, ավանդական կուսակցությունները միմյանց թշնամի են, սփյուռքում իրար զգել են և ասված չանի, որ նրանք Հայաստանում հաստատվեն: Նախ լավ իմանենք, թե ավանդական կուսակցություններն ինչպես են արտերկրում հայտնվել և թե ովքեր են շահագրգռված եղել, որ այդ կուսակցությունների միջև եղած հակասությունները սրվեն:

Իսկ այժմ ո՞ւմ է ձեռք տալիս, որ թշնամության այդ առասպելը տարածվի նաև Հայաստանում:

Շատերը չգիտեն. սփյուռքում կան ընտանիքներ, որտեղ ամուսիններից մեկը դաշնակցական է, մյուսը ռամկավար: Շատերը հավանաբար չգիտեն, թե ինչպես Բեյրութի արնոտ օրերին միասնական ճակատով հանդես գալով, ՌԱԿ-ը և ՀՅԴ-ն կարողացան փրկել հայ ժողովրդի այդ հատվածի ֆիզիկական գոյությունը: Եվ ամենակարևորը, ռամկավարներն ու դաշնակցականները այնքանով են հետաքրքիր, որ նույնը չեն այո, կան գաղափարական և որդեգրված քաղաքական գծերի տարբերություններ, սակայն այս հանգամանքը ի՞նչ կապ կարող է ունենալ պետության կերտման կամ երկրի պաշտպանունակության խնդիրների հետ:

Թե՞ պարզապես հանրապետությունում առանց ավանդական կուսակցությունների բազմակուսակցական համակարգ ստեղծելու խնդիր է դրված: Այսինքն պատմական առումով հայրենիքից դուրս մղված մարդկանց պետք է ասենք, թե դուք արդեն օտար եք և այստեղ գործ չունեք: Անհասկանալի է հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների մասին օրենքը մենք ընդունել ենք Խորհրդային Միության [illegible] ազգությունից ազատվելո՞ւ, թե ընդհանրապես սփյուռքին Հայաստանից հեռացնելու համար: Եկեք սա էլ վերջապես պարզենք:

Իսկ ամենից տհաճն այն է, որ խորհրդարանում երբեմն հնչում է «էս պետությունը» կամ «էս ազգը», սա մեր պետությունն է, մեր ազգը:

Նման բառեր օգտագործելուց պետք է զգույշ լինել:

Դաս են տալիս այնպիսի մի կեցվածքով, կարծես թե մի ինչ-որ պետությունում երանելի անկախություն են հաստատել, իսկ այժմ կուտակված հարուստ փորձը մեզ են սովորեցնում: Կարծես թե մենք պատերազմում փառահեղ հաղթանակ ենք տարել և հիմա ողբում ենք՝ թույլ տվեք այս պատերազմում հաղթենք:

Ի վերջո, հարկավոր է մեկ անգամ և ընդմիշտ պայմանավորվել, որ բոլորս ապրում ենք և այստեղ ոչ մի անմեղ մարդ չկա:

Այս քննարկումների ընթացքում մենք վերջնականապես համոզվեցինք, երբ փոփոխությունները չկայանան, ապա շատ ծանր, դժվարին օրեր են սպասվում:

Կարևոր ենք համարում նաև ընդգծել, որ այդ փոփոխությունների հիմքում ոչ այնքան լիազորությունների վերաբաշխման հարցն է դրվում, որքան ժողովրդի մոտ իշխանությունների նկատմամբ կորցրած վստահության վերականգնման խնդիրը: Ունե՞ք դրան հասնելու այլ տարբերակ, առաջարկեք և միասին կքննարկենք, կամ գոնե մի խանգարեք:

Դրա փոխարեն, որքա՞ն է հարմար թշվառության մեջ հայտնված ժողովրդի վզին նոր ընտրություններ և հանրաքվեներ փաթաթելը:

Նման պայմաններում Ռամկավար ազատական կուսակցության մոտեցումը մեկն է. այս իրավիճակից դուրս գալու այնպիսի ճանապարհներ փնտրել, որոնց դեպքում ժողովուրդը կհավատա իշխանությունների կողմից տարվող քաղաքականությանը:

Եվ վերջում, քանզի այստեղ խոսվեց, թե որ կուսակցությունը ինչ քաղաքականություն է վարում, մենք մեր պարտքն ենք համարում հրապարակել դեռևս 1992 թ. հունվարին Ռամկավար ազատական կուսակցության կողմից ընդունված քաղաքական պլատֆորմի հիմնադրույթներից մի քանի. «Հանրապետությունում միտում է նկատվում իշխանության անհարկի անձնավորման և կենտրոնացման: Հապաղում է սահմանադրության մշակումն ու ընդունումը, լրջորեն վտանգվում են դժվար պայքարի գնով ձեռք բերված ժողովրդավարական մի շարք նվաճումներ: Այս պայմաններում հույժ կարևոր է արագացնել սահմանադրության ընդունումը, որը կվավերացնի հասարակական համակեցության հիմնական կարգերի կարևոր և պարտադիր սկզբունքները: Դրանով իսկ կբացառվի տարբեր քաղաքական խմբավորումների նկատվող պայքարը պետության խնդիրների, իրավական կարգերի և քաղաքական միասնության մասին իրենց տեսակետները հանրությանը պարտադրելու համար»:

Մենք հիմա էլ ենք կրկնում. վերահիշյալ փոփոխությունները մի միայն ժամանակավոր միջոցառումներ են և դրանց գոյությունն արդարացված է, քանի դեռ չի ստեղծվել սահմանադրությունը: ■

«Վտանգավորն անսկզբունք մարդկանց հետ աշխատելն է»

«Ազգ»-ի նախորդ համարում տպագրված ՀՌԱԿ խմբակցության նախագահ Վիգեն Խաչատրյանի ելույթին հաջորդել են պատգամավորների հարցերին նրա պատասխանները: Հաշվի առնելով, որ նրանցում ավելի են հստակեցվում «Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին» և «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքներում Ռամկավար ազատական կուսակցության կողմից առաջարկվող փոփոխությունները, հարկ համարեցինք դրանք ևս ներկայացնել:

Հովհաննես Իգիթյան – Ինձ մոտ մտավախություն կա, որ ՀՌԱԿ-ի առաջարկությունն անցնելու դեպքում կառավարությունում կտիրի նույն պատկերը, ինչն այսօր առկա է խորհրդարանում: Այսինքն այն կվերածվի քաղաքական մի ակումբի, որտեղ յուրաքանչյուր նախարար կլինի տարաբնույթ գաղափարներից մեկի կրողը:

Վիգեն Խաչատրյան – Ընդհակառակը: Ի վերջո, երբ քաղաքական ուժերը գան համաձայնության, ապա անպայման նրանք կնշեն իրենցից յուրաքանչյուրի առաջիկա անելիքները և դրանց իրագործման համար անհրաժեշտ պայմանները: Միասնության եկած ուժերը չեն տրոհվում: Իսկ եթե տրոհվեն, ապա միասնությունը կդադարի գործելուց: Ավելի վտանգավոր է անսկզբունք մարդկանց հետ աշխատելը, քան կայուն սկզբունքներ ունեցողների:

Ալեքսան Հակոբյան – ՀՌԱԿ-ի ներկայացրած առաջարկության առանցքային դրույթն այն է, որ գործադիր իշխանությունը ևս պետք է դառնա բազմակուսակցական: Չվիճելով, որ այդ դեպքում իսկապես կառավարության մեջ ավելի մեծ կլինի ներքին կայունությունը, որը հատկապես իրեն զգացնել կտա սոսկալի պայմաններում, համոզված չեմ, թե այն նույնը կլինի դինամիկ վիճակում գտնվող բնագավառների համար: Ես նկատի ունեմ պաշտպանություն, պատերազմ, տնտեսական առաջխաղացում և արտաքին հարաբերություններ ուղղությունները:

Վիգեն Խաչատրյան – Այս խնդիրները չէին առաջանա, եթե հանրապետության նախագահը, որը նաև ՀՀՇ-ի թեկնածուն էր, հաշվի նստեր իրեն առաջադրած կուսակցության հետ, որը բազմիցս նրան կոչ է արել վեր կանգնել իր կուսակցական պատկանելությունից և համախմբել ազգը: Նա մեզ հետ հաշվի չնստեց և հավասարաչափորեն իրականացրեց քաղաքական մի խմբավորման գիծ, որը մեծամասնություն այդպես էլ չկազմեց, ժողովրդի վստահության ֆոնն ճաքեցրեց: Սա դառը իրողություն է: Այս պարագայում թույլ տալ, որ մի քաղաքական, կրկնում եմ, խմբավորում և ոչ թե ուժ, մշակի և իրականացնի քաղաքականությունը, անտեսելով, որ ժողովրդի մեծամասնությունը լավագույն դեպքում չի հասկանում, թե ի՞նչ քաղաքականություն է դա, անհանդուրժելի է: Այս պարագայում ելքը, ըստ մեզ, միակն է: Պայմաններ ստեղծել քաղաքական ուժերի միասնության, որոնք իրենց գումարելիով անշուշտ կներկայացնեն ազգի մեծամասնության կամքը: Մենք դրանում համոզված ենք: Չէ որ բոլոր քիչ թե շատ լուրջ մարդիկ մտահոգված են, որ ժողովուրդը կարող է փողոց դուրս գալ: Ոչ ոք դա չի ցանկանում: Իսկ եթե դուրս գա... ինչպե՞ս այն կանխել, ինչպե՞ս կանխել այդ պայթյունավտանգ իրավիճակը... Ես, որպես քաղաքացի, տեսնում եմ խառնի վտանգ և իշխանություններ, որոնք ունակ չեն կանխելու այդ խառնը, եթե իրար ձեռք չմեկնեն և միմյանց ընդառաջ քայլեր չանեն: Այդ երկու իշխանությունը կոչված են Գերագույն խորհուրդ և հանրապետության նախագահի ինստիտուտ: Վերջին հաշվով ժողովուրդը շատ լավ գիտակցում է պատերազմի պարագան, տանում բոլոր դժվարությունները: Սակայն ակնհայտ է, որ ժողովրդի մոտ կորել է հավատը իշխանությունների հանդեպ: Մեր կուսակցությունն առաջարկում է մի տարբերակ, որի կիրառումը հավատ կներշնչի ժողովրդին տարվող քաղաքականության հանդեպ: Իսկ պետությունը հեռու կպահի ցնցումներից: Եթե ոմանք մտածում են կանխել հնարավոր ցնցումները այն ոստիկանների միջոցով, որոնք մահակները ձեռքերին շրջապատել են կառավարական շենքերը, ապա դա, մեր կարծիքով, կվերածվի դիկտատուրայի: Գործադիր իշխանության ձևավորման իրավունքը պետք է պատկանի մեծամասնությանը: Մեծամասնությունը կամ կարող է լինել միասնական, որպես մի քաղաքական ուժ, կամ մի քանի քաղաքական ուժերի միասնություն:

Վալերի Միրզոյան – Ձեր առաջարկած տարբերակը նպաստո՞ւմ է հանրապետությունում կարգ ու կանոնի հաստատմանը, ուժեղ իշխանական կառույցի ձևավորմանը:

Վիգեն Խաչատրյան – Այո, կնպաստի: Կարգ ու կանոն հաստատում է այն իշխանությունը, որն իրեն պատասխանատու է զգում: Պատասխանատվություն չզգացող կառավարությունը չի կարող կարգ ու կանոն հաստատել: Իսկ կառավարությունը, որը վստահ է, որ պատասխանատվություն չի կրելու, այդ խնդիրը չի լուծի:

Բաբկեն Արարքցյան – Յուրաքանչյուր օրենք իր ամբողջական տրամաբանությունն ունի: Եվ երբ փոխվում է այդ օրենքի մի մասը, ապա պետք է վերանայվի նրա ողջ տրամաբանությունը: Չե՞ք գտնում, որ «Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մասին» և «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» օրենքները պետք է ընդհանրապես վերափոխվեն:

Վիգեն Խաչատրյան – Հարցը, կարծում եմ, տեղին է: Իհարկե դա խնդրի լուծման լավագույն ձևը կլիներ: Սակայն ավելի ճիշտը սահմանադրության ընդունման արագացումը կհանդիսանար, ինչի մասին մեր խմբակցությունը հարց էր բարձրացրել դեռևս անցած տարվա հունվար ամսին: Եվ եթե սահմանադրություն չունենալու պայմաններում մենք փորձենք այս օրենքները ամբողջական տեսքի բերել, ապա հերթական սխալը թույլ կտանք: Մեր կարծիքով, այսօր առաջնահերթ խնդիրը վստահություն վայելող գործադիր իշխանություն ունենալն է: Այդ պատճառով էլ մենք այս մասնակի փոփոխություններն ենք առաջարկում:

Բաբկեն Արարքցյան – Այսինքն դուք համաձայն եք, որ երբ մասամբ է փոխվում, ապա օրենքի ընդհանուր տրամաբանությունը խախտվում է: Եվ այնուամենայնիվ գտնում եք, որ անգամ այդ դեպքում արժե գնալ նման քայլի:

Վիգեն Խաչատրյան – Ոչ: Նախ մեր տարբերակի «ա» և «գ» կետերում, ըստ էության, օրենքների տրամաբանությունը չի փոխվում: Ինչ վերաբերվում է «բ» տարբերակին, ապա ես արդեն շեշտեցի, որ երբ Գերագույն խորհրդում առաջանա այնպիսի մի քաղաքական մեծամասնություն, որը կկարողանա առաջնորդվել այս կետի պահանջներով, ապա այդ ուժերի կողմից հետագայում օրենքն իր տրամաբանական ավարտին կհասցվի:

Պարույր Հայրիկյան – Դուք հնարավո՞ր եք համարում, որ հանրապետության գերագույն ղեկավարման լծակները հանձնվեն իր իսկ աշխատանքները կարգավորել չկարողացող մարմնին:

Վիգեն Խաչատրյան – Չի կարելի խոսել մի երևույթից, որի իրականացման անհրաժեշտ պայմանները չեն ստեղծվել: Մենք համոզված ենք, որ երբ համապատասխան մեխանիզմները գործի դրվեն, ապա Գերագույն խորհուրդը կկարողանա ավելի արդյունավետ աշխատել: Ի վերջո, կյանքը ցույց կտա:

Պարույր Հայրիկյան – Չե՞ք գտնում, որ այս քննարկումները, որքան էլ օգտակար լինեն, պարզապես ժամավաճառություն են:

Վիգեն Խաչատրյան – Ամենևին, չեմ գտնում: Եվ հետո, եթե ըստ ձեզ, պետք է ժամավաճառությամբ զբաղվենք, ապա լավ է այսպիսի ժամավաճառությունը:

digitised by A.R.A.R.@

[illegible]

Ղարաբաղի հարցի շուրջ երկու գերտերությունների՝ ԱՄՆ-ի և Ռուսաստանի, ինչպես նաև շրջանի պետությունների մասնակցությունն ու նրանց շահերի փոխազդեցությունը առաջացրել են ուժերի մի հարաբերակցություն, որը կարելի է համարել ոչ կայուն հավասարակշռված: Հավասարակշռված, որովհետև ուժերի դասավորությունը և դրանց փոխազդեցության բնույթը հնարավորություն չեն տալիս խոսելու որևէ ուժի գերադասվության մասին: Ոչ կայուն, որովհետև նախկին միության տարածքում ընդհանրապես, և Անդրկովկասում մասնավորապես, կատարվող բուռն տեղաշարժերը, ինչպես նաև դրանց նկատմամբ այլ պետությունների անող հետաքրքրությունը կարող են բերել ուժերի հարաբերակցության արագ փոփոխումը: Թեև հակամարտության սկզբից գայսօր պահպանվում է այդ հավասարակշռված իրավիճակը: Հարցի խաղաղ կարգավորմանն ուղղված առանձին գերտերությունների միջնորդական ջանքերի անարդյունավետությունը, միջազգային տարբեր ատյաններում վարվող բանակցությունների անհաջողությունը և հակամարտության շուրջը ստեղծված անորոշությունն էլ հենց արդյունք են ուժերի հավասարակշռության:

Ինչո՞վ է պայմանավորված շրջանի ներկա իրավիճակը, ի՞նչ հնարավոր փոփոխություններ կարող են առաջ գալ և ի՞նչ լուծում կտեսնի ղարաբաղյան հիմնահարցը այդ փոփոխությունների դեպքում:

Միության փլուզումից հետո Ռուսաստանին կախման մեջ պահելու, նրա հնարավոր տարածումը կանխելու և շրջանում իր գերիշխանությունը հաստատելու համար ԱՄՆ-ը նախատեսում էր Թուրքիայի մուտքը Անդրկովկաս: Այս նպատակի իրականացմանը նպաստում էր Ադրբեջանի և Հայաստանի իշխանությունների արևմտամետ կողմնորոշումը: Առաջ քաշվեց հակամարտությունը Ադրբեջան-Հայաստան-Թուրքիա առանցքով լուծելու առաջարկը, և որպես այդ առաջարկի իրականացման մի տարբերակ տարածքային փոխզիջումների Գոբլի հանրահայտ ծրագիրը, որը բավական երկար մնաց շրջանառության մեջ: Այդ ծրագիրը նպատակ ուներ նաև շրջափակել Իրանին հյուսիսից:

Թուրքիան, կատարելով ԱՄՆ-ի և դաշնակիցների կողմից իրեն վերապահված դերը, պահպանում էր չեզոքություն, որը սակայն երկար չտևեց, քանի որ երկրի ներսում առաջացավ լուրջ հակազդեցություն այս դերի նկատմամբ: Ներկայումս Թուրքիան անթաքույց աջակցում է Ադրբեջանին:

ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ ՍՈՒՐ ԱՆԿՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

Զինամասնակցելով հակամարտության կարգավորման որևէ փոխզիջումային ծրագրի հետ և ամեն կերպ խուսափելով այդ ելքին տանող ցանկացած բանակցությունից, Ադրբեջանը ի սկզբանե վարում է ուժային քաղաքականություն: Արևմուտքը կարծես թե չի առարկում նաև դեպքերի զարգացման նման ընթացքին:

Իրանը, Ադրբեջանի իշխանությունների թուրքամետ կողմնորոշումից և հարավային Ադրբեջանի մասին բացահայտ հիշեցումներից հետո, չտեսնելով Իրանի հետ համագործակցելու Հայաստանի իշխանությունների պատրաստակամությունը, պահպանում է չեզոքություն հակամարտող կողմերի հանդեպ:

Շրջանի նկատմամբ Ռուսաստանի ժողովրդավարական իշխանությունների քաղաքականության անորոշությունը, որը բխում էր ներքին անկայունությունից, սկզբնական շրջանում ԱՄՆ-ին տալիս էր լայն հնարավորություններ իր ծրագրերի իրականացման համար: Հետագայում Ռուսաստանում ազգայնականների ճնշման տակ կատարվեցին լուրջ տեղաշարժեր: Ռուսաստանը փորձեց ուժային ճնշում գործադրել Արևմուտքի վրա՝ հիմնականում նպատակ ունենալով ցույց տալու, որ ունի զարգացման տարբերությունների այլընտրանքներ, կարող է բեկվել դեպի արևելք և հարավ, եթե արևմուտքը չհրաժարվի Ռուսաստանը թուլացնելու և ազդեցության գոտիները վերաբաշխելու իր քաղաքականությունից: Այս և այն հանգամանքը, որ Թուրքիայի ազդեցության տարածումը նախկին Միության տարածքում հանդիպեց լուրջ դիմադրության թե հանրապետությունների և թե արտաքին ուժերի կողմից, Արևմուտքին ստիպեցին գնալ որոշակի քաղաքական զիջումների: Այն է՝ չարգելվեց Ռուսաստանի աշխուժացումը հակամարտության գոտում: Այդ զիջումները բացատրվում են նաև նրանով, որ ԱՄՆ-ը, անհանգստանալով Ռուսաստանի թուլացման դեպքում նոր, անցանկալի հակակշիռների առաջացումից, փորձում է Ռուսաստանի հետ հավասարակշռությունը պահպանել նախկին ԱՄՆ-ԽՍՀՄ առանցքում:

Թե որքա՞ն կտևի ուժերի հավասարակշռության ներկա մակարդակը, կախված է Ռուսաստանում իրադարձությունների զարգացման հետագա ընթացքից, քանի որ վերջինս պահպանում է շրջանի իրադարձությունների վրա ազդելու տնտեսական և քաղաքական հզոր լծակներ: Իսկ թե ինչպե՞ս կօգտագործվեն այդ լծակները, հիմնականում կախված է ճգնաժամի հաղթահարման ընթացքից: Ներկայումս Ռուսաստանում կենտրոնախույս ուժերի դեռ բավականին ակտիվությունը և սեփական տարածքները կորցնելու վտանգը Ռուսաստանին ստիպում են առաջնությունը տալ տարածքների ամբողջականության սկզբունքին, չնայած նրա համար պակաս կարևոր չէ իր ներկայիս տարածքներն ընդլայնելու հնարավորությունների օգտագործումը, որը պետք է հիմնավորվի ազգերի ինքնորոշման սկզբունքով: Այս հանգամանքը ստիպում է Ռուսաստանին, որ նա վարի հակամարտությունները ժամանակավորապես դադարեցնելու և վերջնական լուծում չպարտադրելու քաղաքականություն: Այդ առումով, որպես Ղարաբաղի հարցի կարգավորման փոխզիջումային տարբերակ, Ռուսաստանը կարող է առաջ քաշել Ղարաբաղը առանց զինաթափման Ադրբեջանի կազմում թողնելու և միջազգային (հիմնականում ռուսական) զինված ուժերով հակամարտող կողմերին բաժանելու փորձված տարբերակը: ԱՄՆ-ի կողմից առաջարկվելիք ծրագրի հիմնական տարբերությունները վերոհիշյալից կարող են լինել երկու կետում. նախ, որպես միջազգային զինված ուժեր կարող են առաջարկվել ՆԱՏՕ-ի ուժերը և երկրորդ՝ կառաջարկվի Ղարաբաղի զինաթափում: Եթե առաջին տարբերակի դեպքում Ղարաբաղին հնարավորություն է տրվում ինչ-որ կերպ պահպանելու ամբողջականությունը, ապա երկրորդի դեպքում կարող է տեղի ունենալ Ղարաբաղի աստիճանական հայաթափում: Իրադարձությունների զարգացման ներկա ընթացքը ցույց է տալիս, որ նոր հավասարակշռության առաջացումը, երբ հնարավոր կլինի միջազգային որևէ ատյանում ընդունել ղարաբաղյան հիմնահարցի լուծման փոխզիջումային ծրագիր, կարող է չպայմանավորվել Ռուսաստան-ԱՄՆ որոշակի [illegible] պայմանի արդյունքներով: Այդ [illegible]ֆային պայմանի ուրվագծեր արդեն այժմ նկատելի են շրջանում: [illegible] իր [illegible] որպես ԱՊՀ [illegible], Ռուսաստանը կպահպանի [illegible] տարածքների փոխ[illegible] տարածքային փոխանակման [illegible] (Շահումյանի և Մարտակերտի շրջանները Շուշիի և Լաչինի շրջանների դիմաց), որը մինչև այժմ [illegible] դրսևորվում էր որպես այն հավասարակշռության պայմանը, ինչը կարող էր հիմք հանդիսանալ Ղարաբաղի հարցի շուրջ որևէ միջ թե ստատուս հավանական փոխզիջումային տարբերակի ընդունման: Պատերազմական անհաջողությունները կթուլացնեն Ադրբեջանի իշխանությունների դիրքերը: Դեպքերի զարգացման նման ընթացքի պահպանման դեպքում վերջիններս կամ ստիպված կլինեն վերանայել իրենց ներկայիս արևմտամետ դիրքորոշումը, կամ էլ ապավինելով Արևմուտքի օժանդակությանը, կփորձեն ուժեղացնել դիմադրությունը: Արևմուտքը կուժեղացնի ճնշումը Հայաստանի և Ղարաբաղի վրա, որպեսզի վերջիններս չգնան տարածքային ստատուս քվոյի խախտմանը, հակառակ դեպքում էլ ավելի կխորացվի շրջափակումը, կառնեցվեն խոստացված օգնությունները: Ռուսաստանի պաշտպանը կլինի ուժային մեթոդներով ապահովել Հայաստան առավել բեռների անխափան մուտքը: Հայաստանը ստիպված կլինի վերանայել իր հարաբերությունները Իրանի հետ:

Պատերազմական գործողություններում տեսական անհաջողության դեպքում Ադրբեջանում կաշխուժանան այն քաղաքական ուժերը, որոնք կփորձեն դեպի Ռուսաստան կողմնորոշվելով պահպանել Ղարաբաղը: Արևմտյան կողմնորոշման պահպանման դեպքում Արևմուտքը և Ադրբեջանը ստիպված կլինեն գնալ լուրջ զիջումների Ղարաբաղի հարցում:

Եթե Ադրբեջանը չբեկվի դեպի Ռուսաստան և պատերազմական գործողություններում հասնի հաջողությունների, կտրելով Ղարաբաղի դիմադրությունը, ապա Ռուսաստանը կկորցնի Ադրբեջանը, իսկ մենք՝ Ղարաբաղը:

Թե ինչպիսի՞ն է Հայաստանի տեղն ու դերը փոխազդեցությունների այս բարդ հանգույցում, առանձին վերլուծության նյութ է:

Պարզ է, որ Ղարաբաղը պահպանելու միակ միջոցն ուժային հակազդեցությունն է Ադրբեջանին [illegible] Ղարաբաղի տարածքի պահպա[illegible] ժամանակը և պահը մեզ [illegible]վորություն են տալիս ընդու[illegible]նական որոշում:

ՅԱԿՈԲ ՇԻՐՎԱՆՅԱՆ
2-Ա վերլուծական կենտրոն

Վաշինգտոն

Ամերիկյան դատարանը ճանաչում է հայերի ցեղասպանությունը

Ֆեդերալ բողոքարկման դատարանը լրատվության ազատության ակտի վերաբերյալ Պետդեպարտամենտի դեմ հարուցած դատական գործը վճռում է հօգուտ Վան Գրիգորյանի:

Վերջերս Կոլումբիայի շրջանի ֆեդերալ բողոքարկման դատարանի երեք դատավորից կազմված խորհուրդը ընդունեց երկար սպասված մի որոշում, ըստ որի պետք է վերանայվեն հայերի ցեղասպանության վերաբերյալ ԱՄՆ-ի քաղաքականության հետ կապված փաստաթղթերը, նախքան նրանց բացահայտումը խոչընդոտելու Պետդեպարտամենտի փորձերը հնարավոր դառնան Լրատվական ազատության ակտի ներքո:

Դատարանն ընդգծեց, որ հնարավոր է այդ փաստաթղթերն իրոք պարունակեն այնպիսի տեղեկություններ, որոնց բացահայտումը անհրաժեշտ լինի, և որ ավելի կարևոր է, դատարանը նաև կարգադրեց շարունակել դատաքննությունը շրջանային դատարանում, մինչ Պետդեպարտամենտը պնդում է, թե գործին առնչվող փաստաթղթերի որոնումը բավարար է:

Ի լրումն, բողոքարկման դատարանը ճանաչեց Հայկական ցեղասպանության հավաստիությունը կասկածի տակ առնելու 1982 թ. Պետդեպարտամենտի կողմից արված փորձը, որոշելով, որ Պետդեպարտամենտի այն ժամանակվա դիրքորոշումն այս հարցում հակասում էր ԱՄՆ-ի վաղեմի քաղաքականությանը: 1990 թ. դեկտեմբերին, երբ ԱՄՆ-ի շրջանային դատարանը վճռում էր այս նույն դատական գործը, դատավորը նշեց, որ ԱՄՆ-ի քաղաքականությունը ճանաչում է հայերի ցեղասպանությունը Թուրքիայի կողմից:

Այն ժամանակ, երբ հայերը հնարավոր է, նորից կանգնած են ցեղասպանության առջև, ասաց Հայկական Համագումարի Տնօրենների խորհրդի նախագահ Մայքլ Հարությունյանը, մեզ համար ավելի կարևոր է դառնում պահանջել, որպեսզի ԱՄՆ-ը և աշխարհը չմոռանան այս դարի առաջին ցեղասպանությունը և թույլ չտան մեկ այլը: Որպես հայեր մենք պարտավորված ենք հող տանել, որպեսզի մեր պատմությունը նորից չկրկնվի: Բողոքարկման դատարանի այս որոշումը մեծ իրադարձություն է, և Համագումարը ուրախ է, որ նպաստել է դրա ընդունմանը:

Բողոքարկման դատարանի վճիռը կայացվել է մի դատական գործի կապակցությամբ, որը 1986-ին հարուցվել է ԱՄՆ-ի Պետդեպարտամենտի դեմ Վան Գրիգորյանի կողմից: Նախկինում Վան Գրիգորյանը եղել է Ամերիկայի Հայկական Համագումարի կառավարական և իրավական հարցերի գծով տնօրեն, իսկ այժմ Կոննեկտիկուտ նահանգի Սթամֆորդ քաղաքում աշխատում է իբրև փաստաբան մասնավոր սեկտորում: Նա նաև հանդիսանում է Համագումարի Տնօրենների խորհրդի փաստաբանը: Հարուցելով դատավեճը, Գրիգորյանը ձգտում էր հասնել Պետդեպարտամենտի այն փաստաթղթերի հրապարակմանը, որոնք կապված էին 1982 թ. Պետդեպարտամենտի տպագրած «Նոտ» (Ծանոթագրություն) տեղեկագրի հետ, որում կասկածի տակ էր առնվում հայերի ցեղասպանության պատմությունը:

1983-ին նա սկիզբ դրեց մի գործընթացի, որը հետամուտ էր Պետդեպարտամենտի փաստաթղթերի ձեռքբերմանը:

Պետական տեղեկագրի 1982 թ. օգոստոս ամսվա համարը պարունակում էր «Հայկական ահաբեկչություն. Ուրվագիծ» վերնագրով մի հոդված, որն ուղեկցվում էր հետեւյալ ծանոթագրությամբ. «Քանի որ Փոքր Ասիայում 1915 թ. տեղի ունեցած դեպքերի պատմական արձանագրությունը երկիմաստ է, Պետդեպարտամենտը չի հաստատում այն պնդումները, թե թուրքական կառավարությունը ցեղասպանություն է իրագործել հայ ժողովրդի դեմ»: Հայ ահաբեկիչներն օգտագործում են այս պնդումները, մասամբ արդարացնելու իրենց հարձակումները թուրքական դիվանագետների և բազաների վրա:

Հունվարին բողոքարկման դատարանը մասամբ համաձայնեց շրջանային դատարանի 1990 թ. որոշման հետ, ըստ որի դեռևս (վիճելի) ուսումնասիրվող տասը փաստաթուղթ պարունակում են որոշ դասակարգված տեղեկություններ, բայց նաև համաձայնվեց Գրիգորյանի հետ այն բանում, որ հավանաբար այդ փաստաթղթերը պարունակում են նաև այնպիսի տեղեկություններ, որոնց հրապարակումը պահանջվում է ըստ օրենքի: Կա նաև մեկ այլ, ավելի կարևոր հանգամանք, այն, որ բողոքարկման դատարանը կարգադրեց մի նոր քննություն Պետդեպարտամենտի կողմից փաստաթղթերի որոնման նպատակահարմարության վերաբերյալ: Գրիգորյանը երկար ժամանակ է, ինչ բանավեճի մեջ է Պետդեպարտամենտի հետ այն բանի կապակցությամբ, որ Պետդեպարտամենտը չի բացահայտել Գրիգորյանի կողմից խնդրված բոլոր այն փաստաթղթերը, որոնք առնչվում են 1982 թ. «Նոտ»-ի մեջ արտացոլված ցեղասպանության վերաբերյալ Պետդեպարտամենտի քաղաքականությանը:

Համագումարի հոգաբարձու Վաշինգտոնի հայկական իրավական համայնքի վաղեմի «առաջնորդ» Միչել Գեյենյանը, որը ներկա էր բողոքարկման դատարանի 1992 թ. սեպտեմբերի 15-ի բանավեճին, ասել է, թե նախապատրաստելով այս դատական գործը, Վանը իրոք արտառոց աշխատանք է կատարել, և բանավեճը լիովին արդարացրեց դա: Բողոքարկման դատարանի գլխավոր դատավոր Միկվան նախագահում էր ժողովում, որին մասնակցում էին նաև դատավորներ Հենդերսոնը և Էդվարդսը: Կառավարության կողմից կային չորս փաստաբան, այդ թվում նաև ԱՄՆ-ի փաստաբան Ջեյ Ստեֆենսը, և մի քանի այլ պաշտոնյաներ: Վանը նստած էր առանձին: Նա վեր կացավ և մեծ հեստությամբ ներկայացրեց իր փաստարկները, հասնելով այնպիսի արդյունքների, որոնցով կարող է հպարտանալ ամեն մի հայ: Արդյունքում նա կառավարությանը ստիպեց ճանաչել ցեղասպանության փաստը և որ այն ժխտելը սխալ էր, և այդ սխալը ուղղվել է:

Ռոբերտ Ա. Գալստյանը, Ռոբըրթսոնի փաստաբանը և Համագումարի հոգաբարձուների խորհրդի խորհրդատուն, որը սերտորեն համագործակցել է Գրիգորյանի հետ, ասել է. «Բողոքարկման դատարանի որոշումը հաղթանակ [illegible] է հանդիսանում կառավարության համար այն դատական գործերում, որոնք առնչվում են Լրատվության ազատության ակտի հետ և իրավական կարևորություն ունեն բոլոր այն անձանց համար, որոնք ցանկանում են տեղեկություններ ստանալ, օգտվելով այդ օրենքով նախատեսված հնարավորությունից: Ըստ կառավարության և դատարանի մեկնաբանության, այդ օրենքն արգելում է կատարել դատական հարցաքննություններ Պետդեպարտամենտի կողմից տարվող փաստաթղթերի որոնման նպատակահարմարության վերաբերյալ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հնարավոր լինի ապացուցել, որ կառավարությունը գործել է անազնիվ: Այս որոշմամբ ընդունելի է համարվում Վանի դիրքորոշումը, ըստ որի անազնիվ գործելակերպի բացակայությունն անպայմանորեն չի նշանակում, որ որոնումը նպատակահարմար է եղել: Ի հավելումն, այս որոշումը վերահաստատեց իրավական [illegible] սկզբունքը, ըստ որի կառավարությունը չի կարող տեղեկություններ թաքցնել լոկ այն պատճառով, որ դրանք տրվում են բացահայտման համար չնախատեսված տեղեկություններ պարունակող փաստաթղթի մեջ»:

Ամերիկայի Հայկական Համագումարը ազգային ոչ շահութաբեր կազմակերպություն է, որը նպաստում է հայկական հիմնահարցերի ընկալմանը հասարակության [illegible] մեջ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Ս. Պետերբուրգ

Բռնագրավվեց քմրադեղերի աննախադեպ քանակություն

Սանկտ Պետերբուրգում չորեքշաբթի օրը կայացած ճամուլի ասուլիսում Ռուսաստանի անվտանգության նախարարության տեղական վարչության պետ Վիկտոր Չերկեսովը հայտնեց, որ Վիբորգի մաքսատանը առգրավվել է կոկաինի խոշոր քանակություն, հաղորդել է Իտար-Տասս-ը: Դա նախկին ԽՍՀՄ-ի տարածքում առգրավված թմրադեղերի ամենամեծ բեռն է եղել: Այդ մաքսանենգության մասին Պետերբուրգի վարչությունը նախնական տեղեկություններ ստացել էր արտասահմանից: Բեռն առաքվել է Կոլումբիայից:

Ներկայումս քննություն է վարվում ավելի քան մեկ տոննա մաքուր կոկաինի գործով, որը հասցվել է ռուսերեն «միս եւ կարտոֆիլ» գրությամբ կես կիլոգրամանոց տուփերից: Բեռի ընդհանուր քաշը 16 տոննա է:

Վ. Չերկեսովը բեռի մոտավոր արժեքը գնահատեց 100 միլիոն դոլլար, սակայն շատ մասնագետներ գտնում են, որ իրական արժեքը առնվազն 150 միլիոն է, իսկ սեւ շուկայում մաս-մաս վաճառելիս կարելի է ստանալ մոտ 200 միլիոն:

Վ. Չերկեսովի խոսքերով, բեռի հասցեատերը Պետերբուրգի ֆիրմաներից մեկն է, որի անունը հրաժարվեց նշել, վկայակոչելով քննության շահերը: Սակայն նա հայտնեց, որ ձերբակալվել է նախկին ԽՍՀՄ-ի, իսկ այժմ Իսրայելի մի քաղաքացի, որն անմիջականորեն մասնակից է բեռների ստացմանը: Բռնագրավված կոկաինը համապատասխան արարողություններից հետո ըստ երեւույթին կհանձնվի առողջապահության նախարարությանը:

Բալկաններ

ՆԱԽԿԻՆ ՀԱՐԱՎՍԼԱՎԻԱՅՈՒՄ ԻՐԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՐԴԱՆՈՒՄ Է

Ինչպես հաղորդում է BBC կայանը, Բոսնիայի սերբերի զինված ուժերը գրավել են Սարաեւոյի մերձակայքում գտնվող Աժիչի քաղաքը: Նրանց հարձակման ժամանակ քաղաքի գրավումից հետո սերբերը հնարավորություն կստանան գրոհելու կենտրոնական հատվածն արեւմտյան ուղղությամբ: Միաժամանակ, նոր ուժով բորբոքվել են մարտերը Խորվաթիայի հարավում: Լրատվական գործակալությունները շարունակում են քննարկել ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի մարդասիրական օգնությունն օդային ճանապարհներով հասցնելու նախաձեռնությունը, ինչն անկախ դիտորդների միահամուռ կարծիքով, Բոսնիայում լայնածավալ ռազմական միջամտության համար բավարար հիմքեր ստանալու իրական միջոց է: Ուղեւորների ինքնաթիռները բեռները նետելու առավելագույն ճշտությամբ, ստիպված են լինելու թռչել շատ բարձրության վրա, դրանով իսկ մասնակի փլուզում դառնալով հակառակորդ կողմերի համար: Դիտորդները գտնում են, որ անկախ այն բանից, թե որ կողմը կոչնչացնի այդ ինքնաթիռները, մեղքը կբարդվի սերբերի վրա, ինչը հիմնավոր պատճառ կլինի օդուժի եւ ընդհանրապես ռազմական միջամտության կիրառման համար: Նման մտահոգություն է արտահայտված նաեւ նոր Հարավսլավիայի բանակի գլխավոր հրամանատարության հայտարարության մեջ, որը փետրվարի 25-ին բացվեց հաղորդեց «Հարավսլավական մամուլ» կայանը: Սակայն, չնայած դիտորդների եւ մասնագետների նախազգուշացումներին, գործողությունների ամերիկյան ծրագիրն արդեն արժանացել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի հավանությանը, իսկ RFI կայանի հաղորդագրության համաձայն, այն ողջունեցին նաեւ Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Դուգլաս Հերդը եւ Ֆրանսիայի նրա գործընկեր Ռոլան Դյուման, Փարիզում նրանց միջեւ ավարտված բանակցություններից հետո տրված հաղորդագրությունում: Վաշինգտոնի նախաձեռնությունը, RFI կայանի հաղորդագրության համաձայն, մեծ ոգեւորությամբ պաշտպանել է նաեւ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Մանֆրեդ Վյորները:

Իրադարձությունների զարգացման այս ֆոնի վրա խիստ մտահոգիչ է դիտվում RFI կայանի հաղորդագրությունը Նյու Յորքից, համաձայն որի, Կոսովոյի ալբանացիների առաջնորդ Իբրահիմ Ռուգովան, որն այժմ պաշտոնական այցով գտնվում է ԱՄՆ-ում, իր գոհունակությունն է արտահայտել այն կարծիքով, որ ԱՄՆ-ում հրապարակված փաստաթղթում մարդու իրավունքները խախտող այլ երկրների շարքում նշված է նաեւ նոր Հարավսլավիան: Հարավսլավիան մեղադրվում է Կոսովոյի մարզում մեծամասնություն կազմող ալբանացիների իրավունքների ոտնահարման մեջ: Իբրահիմ Ռուգովան իր լիակատար համաձայնությունն է արտահայտել փաստաթղթում ներկայացված մեղադրանքների կապակցությամբ եւ միջազգային հանրությանը կոչ է արել օր առաջ ՄԱԿ-ի ուժերն ուղարկել Կոսովո, ինչը նրա կարծիքով կխթանի Կոսովոյի ինքնորոշման ընթացքը: ■

Իրան

Ասորիների իրավունքները հուսալի պաշտպանվում են

Թեհրանի ռադիոն հաղորդում է, թե իրանաբնակ ասորիների հոգեւոր ներկայացուցիչները, ասորիների պատգամավորը Իրանի Իսլամական ... փետրվարի 23-ին ... հայտարարած համատեղ հայտարարության մեջ Իրանի կրոնական ... համայնքությունների իրավունքների ոտնահարման հարցը համարել են միտումնավոր եւ իրականությանը չհամապատասխանող: Վերոհիշյալ հայտարարության մեջ ասվում է, որ «մենք, որպես իրանաբնակ ասորիների հոգեւոր եւ հասարակական առաջնորդներ, մի ազգ, որի կառքը այս հող ու ջրի հետ հազարամյակների պատմության մեջ, նման քաղաքությունները անհիմն եւ Իրանի Իսլամական Հանրապետության վրա ճնշում գործադրելու միջոց համարելով հերքում ենք նման հերյուրանքները»: Ասորիների հոգեւոր եւ հասարակական ղեկավարները շեշտելով այն հանգամանքը, որ Իրանի Իսլամական Հանրապետության սահմանադրությամբ ապահովված են կրոնական փոքրամասնությունների իրավունքները, հայտնում են, որ իրանաբնակ ասորիներն իրենց կրոնական պաշտամունքի եւ արարողությունների կատարման, ինչպես նաեւ ավանդական ծիսակատարությունների հարցում լիակատար ազատություն են վայելում: Եւ այս բնագավառում ոչ մի սահմանափակում չկա: ■

Լատվիայում Իրանի դեսպան որն. Փանոհիազարը Ռիգայում Լատվիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Անատոլի Գորբունովին հանձնեց իր հավատարմագիրը: Այդ հանդիպման ընթացքում Իրանի դեսպանը Լատվիայի Գերագույն խորհրդի նախագահին հրավիրեց այցելել Իրան, հաղորդում է «Քեյհան» օրաթերթը:

Իրանի դեսպանի առանձին հանդիպումների ժամանակ Լիտվայի արտաքին գործերի, արդյունաբերության եւ էներգետիկայի նախարարների տեղակալների հետ քննարկվել են երկկողմանի խնդիրների, միջազգային եւ շրջանային հարցերի շուրջ, ինչպես նաեւ տնտեսական եւ արդյունաբերական բնագավառներում լայն համագործակցության անհրաժեշտության մասին բանակցություններ տեղի ունեցան: ■

Մեծ հեղեղումներ հարավում

Ըստ «Ջոմհուրիյե Էսլամի» լրատվական գործակալության հաղորդագրության, Իրանի հարավային երեք Բոյերահմադ եւ Քոհգիլոյին, Քերման եւ Խուզստան նահանգներում առաս տեղումների, Զայանդեհ եւ Հարրի գետերի հորդման հետեւանքով առաջացած հեղեղը մեծ վնասներ եւ ավերածություններ է պատճառել, այդ թվում ավերվել են բնակելի տներ, առեւտրի եւ արդյունաբերական շենքեր, ոչնչացել են ցիտրուսային ծառերի հսկայական այգիներ, շաքարեղեգի պլանտացիաներ: Կան նաեւ մարդկային զոհեր: Տամաճային կապը խզվել է 1150 գյուղերի հետ:

Ըստ «Գերմանիայի ձայն» ռադիոկայանի պարսկերեն ծրագրի հաղորդած տեղեկությունների, 1300 գյուղ հիմնովին ավերվել է: ■

Հեղաշրջման փորձ Տաջիկստանում: Չորեքշաբթի օրը Տաջիկստանի Գարմի շրջանում («Ժողովրդական ճակատ») զինված ընդդիմությունը իսլամական հանրապետության հաստատման փորձ է ձեռնարկել: Այդ մասին «ԻՖ»-ին հայտնեց հանրապետության ազգային անվտանգության կոմիտեի նախագահ Սայդամիր Զուխուրովը: Նա հրաժարվեց մանրամասնություններ հայտնել, նշելով միայն, որ «վտանգն անցել է, կառավարական ուժերը վերահսկում են իրադրությունը»: Անցյալ շաբաթավերջին Գարմի շրջանում եւ Ռոմիտի կիրճում կառավարական զորքերը հաջող գործողություն էին անցկացրել բնակավայրերը զինված ընդդիմության ջոկատներից մաքրելու նպատակով, որը Տաջիկստանի ղեկավարության հայտարարության համաձայն, հաջող է անցել:

Լուրերի Հոսք

Ռուսաստանը տարակուսեց Շալիկաշվիլիի ելույթից

Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը «տարակուսանքով» ընկալեց Եվրոպայում ՆԱՏՕ-ի միացյալ զինված ուժերի գլխավոր հրամանատար Ջոն Շալիկաշվիլիի վերջերս ունեցած ելույթը Լոնդոնի ռազմավարական հետազոտությունների միջազգային ինստիտուտում: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը «ԻՖ»-ին հայտնել է Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության պաշտոնական ներկայացուցիչը: «Դաշինքի դերի անփոփոխության մասին, ՆԱՏՕ-ի համակողմանի, այդ թվում նաեւ ռազմական ուժեղացման անհրաժեշտության, «արեւելքից բխող սպառնալիքի» մասին դրույթները ըստ երեւույթին գեներալ Շալիկաշվիլու ելույթի մեջ են թափանցել անմիջականորեն «սառը պատերազմի» ժամանակաշրջանի բառբառից», ընդգծեց դիվանագետը: Ռուսաստանի արտգործնախարարության կարծիքով, «ՆԱՏՕ-ում չգիտես ինչու սկսել են վերհիշել Արեւելք-Արեւմուտք առճակատման ժամանակների կարծես թե մոռացված ստերեոտիպերը»: Հայտարարության մեջ վստահություն է հայտնվում, որ «արեւելաեվրոպացիներին այս կամ այն ձեւով ՆԱՏՕ-ին միացնելու գաղափարները ընդունելի չեն գտնի դաշինքի կենտրոնակայանում»: ԻՖ

Մարտին Բորմանը ապրել է Պարագվայում

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, ֆաշիստական Գերմանիայի առաջնորդներից մեկը, Հիտլերի կուսակցական գրասենյակի պետ Մարտին Բորմանը երկրորդ աշխարհամարտից հետո ապրել է Պարագվայում եւ որոշ տվյալներով մահացել է բնական մահով, 1959 թ. Մարտին Բորմանի կենդանի լինելու փաստը հաստատվել է Պարագվայի հատուկ ծառայությունների արխիվների ուսումնասիրություններից հետո: Ինչպես հայտնի է, Նյուրնբերգյան դատավարությունում Բորմանը պատերազմի այլ հանցագործների թվում հեռակա կարգով դատապարտվեց մահապատժի: 1973 թ. արեւմտագերմանական դատարանը նրան մահացած ճանաչեց:

Ֆրանսիացիներին հուզում են համամարդկային խնդիրներ

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, ֆրանսիական մամուլի հարցման արդյունքներով նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի գործունեությունը խիստ բացասական է գնահատել հարցման մասնակիցների 60 տոկոսը, դրական կարծիք է հայտնել 30 տոկոսը: Քաղցի եւ բերքարգացածության հարցերով զբաղվող ֆրանսիական կազմակերպությունը եւս հարցում է անցկացրել հետեւյալ երկու խնդիրների շուրջ՝ ա. ո՞ր խնդիրներն են այսօր առավելապես անհանգստացնում ֆրանսիացիներին, բ. ո՞ր երեք խնդիրներն են հրատապ լուծում պահանջում: Առաջին հարցման արդյունքներով ֆրանսիացիների 70 տոկոսը մտահոգված է գործազրկությամբ, 66 տոկոսը՝ երրորդ աշխարհի երկրներում զանգվածային քաղցով, 35 տոկոսը՝ աշխարհի բնապահպանական վիճակով: Ամենահրատապ լուծում պահանջող երեք խնդիրների թվում 74 տոկոսը նշել է սովի եւ հացկերի բուժումը, 51 տոկոսը՝ աղքատության վերացումը Ֆրանսիայում եւ 35 տոկոսը՝ օգնությունը երրորդ աշխարհին: Ֆրանսիացի դիտորդները գոհունակությամբ նշում են, որ չնայած Ֆրանսիայում ծեւավորված ծանր սոցիալ հասարակական իրադրությանը, ֆրանսիացիների գերակշռող մեծամասնությունը զերծ է եսակենտրոն զգացումներից եւ անհանգստացած է համամարդկային խնդիրներով:

Բախումներ Մոգադիշոյում

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Սոմալիի մայրաքաղաք Մոգադիշոյում տեղի են ունեցել բախումներ տեղաբնակների եւ ամերիկյան ուժերի միջեւ: Ամերիկյան աղբյուրները հաղորդում են, որ Մոգադիշոյում ամերիկյան ... զոհվել է մեկ սոմալիացի: ■

Սփյուռք

Ֆրանսիացիները պաշտպանում են օդանավակայանը

Բելգրադ, 25 փետրվար, ՌԻԱ «Սմարտ»: Ֆրանսիայի «օտարերկրյա լեգեոնի» զորքերի ամբողջ պաշտպանության ընթացքում առաջին անգամ ... զինվորները կանգնեցին ՄԱԿ-ի երկնագույն դրոշների ներքո: Ինչպես հաղորդում է տեղական մամուլը, Սարաեւոյի օդանավակայանի պաշտպանությանը ձեռնամուխ են եղել լեգեոներների երկու խումբ, որոնք Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի մայրաքաղաք են բերվել Կոտորից: Առաջին խմբում նշանառուների վնասազերծման մասնագետներ են, երկրորդում՝ մեծամասամբ գիտակներ: Լեգեոներների մնալը ժամկետն առայժմ սահմանված չէ: ■

Չեխիա

Հավել. Չեխիան Արեւմուտքի մասն է

Պրահա, 24 փետրվար, ՌԻԱ «Սմարթ»: Չեխիայի Հանրապետությունը Արեւմուտքի հետ հարաբերություններում նույնպես կգա որպես նրա ... բաղկացուցիչ ... մաս, սեփական ... իրավունքով, հայտարարեց Չեխիայի նախագահ Վացլավ Հավելը, ելույթ ունենալով խորհրդարանում երկրի արտաքին քաղաքական ... շարադրմամբ: Նա ... ընդգծեց, որ Չեխիան մտադիր է նախկինի պես մասնակցել ՄԱԿ-ի, ՆԱՀԽ-ի, Եվրոպայի խորհրդի (որին կանդամակցի մոտ ժամանակներս) եւ մյուս միջազգային կազմակերպությունների գործունեությանը: ■

42-Սերվիս կոոպերատիվը
վերակազմավորվել է
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ»
ՍՊԸ-ի
եւ շարունակում է առաջարկել
լավագույն հաշվապահական,
գործարար եւ բանկային ծրագրերը ԱՊՀ
երկրներում:
25.47.58
25.24.63
63.64.06

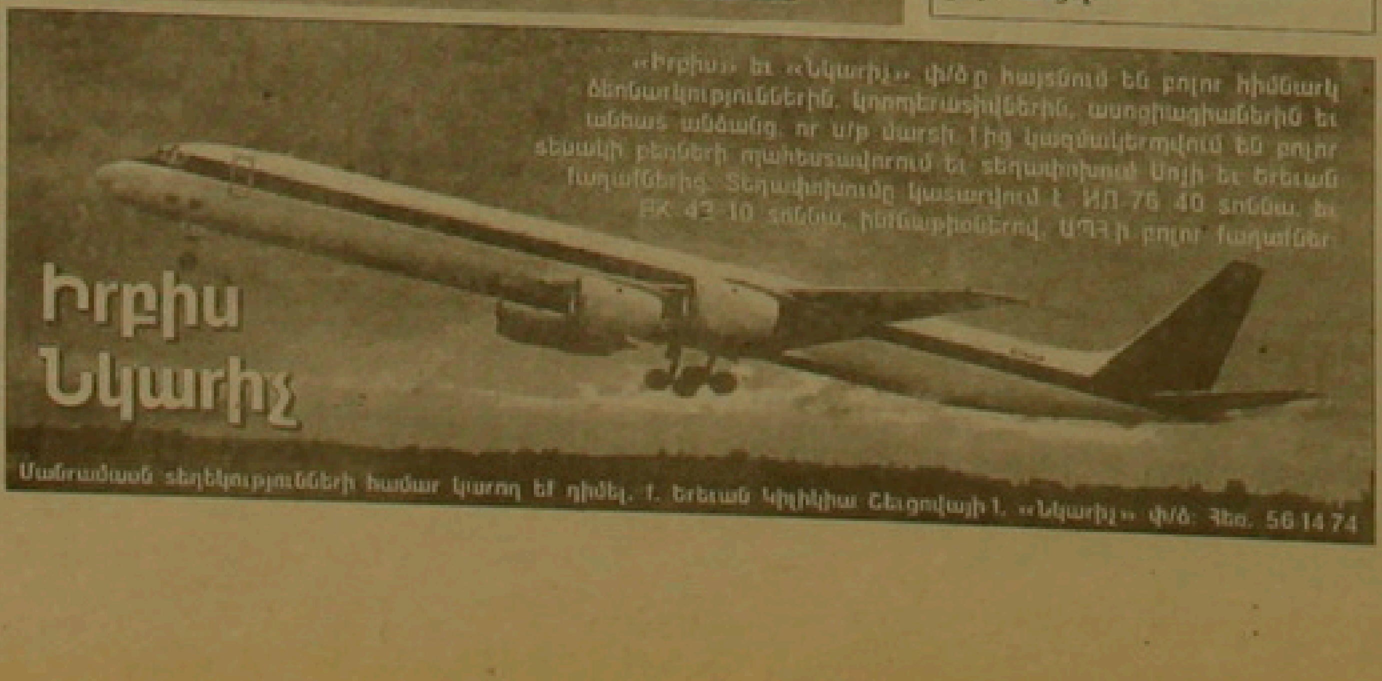

Լուրերի Հոսք

Բալկանները կրկին դառնում են «վառոդի նկուղ»

...շաբթի օրը խաղաղության պաշտպանության ռուսաստանյան կոմիտեում տեղի ունեցավ կլոր սեղանի նիստ հետեւյալ թեմայով. «Երեք դաշնությունների՝ ԽՍՀՄ-ի, Հարավսլավիայի, Չեխոսլովակիայի տրոհման պատճառներն ու հետեւանքները եւ խաղաղության արդի խնդիրները»: Դրան մասնակցում էին Ռուսաստանի ԳԱ տարբեր ինստիտուտների գիտնականներ, հաղորդել է «Ինտերֆաքսը»: Սլավոնագիտության եւ բալկանագիտության ինստիտուտի փոխտնօրեն Յուրի Նովոպաշինը հայտարարեց, որ Բալկանները, որոնք 20-րդ դարի սկզբին համարվում էին Եվրոպայի «վառոդի նկուղ», վերադառնում են նախկին վիճակին: Ուստի եւ այնտեղ ընթացող բոլոր երեւույթները անչափ կարեւոր են ոչ միայն այդ շրջանի, այլեւ ամբողջ աշխարհի ճակատագրի համար: Կլոր սեղանի մասնակիցներն այն կարծիքը հայտնեցին, որ «ազգերի ինքնորոշման իրավունքի ողջունումը 20-րդ դարավերջին հղի է ողբալի հակամարտություններով»: Նրանց կարծիքով, հարկավոր է շարժում ծավալել ԱՊՀ-ի համակարգիչ ...ուժեղացման համար: **ԻՖ**

Մոսկվայի ցույցի կազմակերպիչների կարծիքը

Փետրվարի 23-ին հակակառավարական կարգախոսներով Մոսկվայում անցկացված հանրահավաքի եւ ցույցի կազմակերպիչները դրանց գլխավոր արդյունքն են համարում ընդդիմության միասնության դրսեւորումը: Նախաձեռնության հեղինակներն էին Ազգային փրկության ճակատը, Սպաների միությունը եւ «Աշխատավորական Մոսկվա» շարժումը: Երեքշաբթի երեկոյան կայացած մամուլի ասուլիսում Սպաների միության մամուլի ծառայության ղեկավար, գնդապետ Վլադիմիր Կուտկինը հայտարարեց, որ Ռուսաստանի ներկայիս կառավարիչներն ամենից շատ վախենում են ընդդիմության միասնությունից: ԽՍԿԿ ԿԿ կազմկոմիտեի փոխնախագահ, գեներալ Եվգենի Կոլիեւը հայտարարեց, որ «ազնիվ սպաները» երկրի ներկայիս ղեկավարությանը չեն ների բանակի ու ԽՍՀՄ-ի փլուզումը, եւ «այժմ կառավարությունը չունի այնպիսի բանակ, որը կկարողանար կատարել իր բոլոր հրամանները»: «Իշխանություններին մնում է վերջին հնարավորությունը՝ ժողովրդին խաբել հանրաքվեի ժամանակ», ասաց նա: **ԻՖ**

Իսրայելը Ղազախստանին համարում է հեռանկարային գործընկեր

Իսրայելի կառավարությունը մեծ հետաքրքրություն է հանդես բերում Ղազախստանի, որպես հեռանկարային գործընկերոջ, նկատմամբ: Այդ մասին երեքշաբթի օրը հայտարարեց Ղազախստանում Իսրայելի դեսպան Բենց Քարմելը, Ալմա Աթայում նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւին հավատարմագրերի հանձնման արարողության ժամանակ: Նա նշեց տնտեսական, սոցիալական եւ մշակութային ոլորտներում համագործակցության զարգացման լայն հնարավորությունները: Քանի որ հանդիպումը տեղի էր ունենում փետրվարի 23-ին՝ խորհրդային բանակի օրը, Իսրայելի դեսպանը ղազախստանցիներին շնորհավորություն հայտնեց հիտլերյան Գերմանիայի ջախջախման գործում ներդրած ավանդի եւ պատերազմի տարիներին բազմահազար գաղթականների, այդ թվում հրեաների, ընդունման համար: **ԻՖ**

Կիեւում գործադուլն ավարտվել է

Չորեքշաբթի օրը Կիեւում տրոլեյբուսների ու տրամվայների վարորդները 8-օրյա գործադուլից հետո վերսկսել են աշխատանքը, այդպես էլ չհասնելով իրենց վարձատրությունը 10 նվազագույն աշխատավարձի հասցնելու պահանջի կատարմանը, «ԻՖ»-ին հայտնեցին քաղաքի վարչակազմի մամուլի կենտրոնում: Նախորդին որոշվել էին հետագա բանակցությունների 7 հարցերը: Մասնավորապես, պետք է ճշտվեն վարորդների աշխատանքի անվտանգության ապահովման պայմանները: **ԻՖ**

Մշակույթ

Բողկերապաշտ Անթոյանը

Լոս Անջելեսում հայազգի նկարիչ Անթոյանը մեծական ճանաչման փայլ է բերել Ֆրանսիան: Մանկության ու պատանեկության անցկացնելով Բեյրութի Հիլլ թաղամասում, որտեղ ապրել եւ ապրում են հանրահայտ կինոաստղեր, նա դարձավ Բողկերի երկրպագուներից մեկը: «Իմ ներկայացրած սիրտ» բանաստեղծության մեջ Բողկերն ունի որոշ արտահայտություններ, որոնցով կարծես թե ողղակիորեն հանգում է այն մտասեւեռմանը, որը նրան մերձեցրեց նկարչությանը: «Կինն այն էակն է, որն ամենամեծ ստվերը եւ ամենամեծ լույսն է գցում մեր երազների մեջ: Կինը ճակատագրական կերպով մտահարույց է: Նա ապրում է իր անձնականից տարբեր կյանքով: Նա ոգեղեն կերպով ներկա է պատկերացումների մեջ, որոնց անդորրը շարունակ խռովում է»:

Բողկերյան կինը... կարծում եմ, բավական կլիներ բանաստեղծի պատրանքային խոստովանանքը բառ առ բառ այն նկարչության տարբեր կողմերին ներսից մոտենալու համար, որը սխալ կլիներ միայն դիտողական համարել: Կինը խռովում է Արիս Անթոյանի երեւակայությունը, բայց ոչ միայն հուզում է այն, այլեւ արգասավորում: Արվեստագետն ուժ ու եռանդ է առնում տարփանքից: Նրա նկարների կենտրոնականությունն աղերսագին է: Այդ կենսականությունն արտահայտվում է կամ «մաքուր» շարժմամբ, որը մերթ զուսպ է, մերթ էլ զայրալի (որի ծայրահեղ արտահայտություններն են նրա կտավների հիանալի ուրվականների շարքերը, որը մի գեղեցիկ օր կհրապարակենք), կամ էլ, բող բույլ տվի ասել, այն յուրօրինակ «անշարժ շարժմամբ», որը ներսից կենդանացնում է նկարների մակերեսն ամբողջովին զբաղեցնող այդ դեմքերը... Տենդի կամ հարգման, սիրո կամ անհանգստության դաշինն «որսված» դեմքեր, որոնց երբեմն խուսափուկ նրա պատկերը, բայց նախ եւ առաջ նրան ընկալում է իր ներկա գոյավիճակի մեջ. նրբազգացություն, արագություն, էրոտիզմ, նուրբ, աղաչանք: Նա այդ կնոջը մտովի հետադարձում եւ սեւեռակում է այն ստերեոտիպի մեջ, որոնցում վերջինս դառնում է մեր ժամանակակիցը եւ ոչ թե 80-ական կամ 50-ական թվականների կին... Անթոյանը չի հավակնում նկարել «հավերժական կնոջը»: Բայց հենց «հավերժական» չլինելու պատճառով է, որ Արիս Անթոյանի նկարների կինը, թե երեւույթին, դեռ երկար ժամանակ կկարողանա խռովել մեր երազները: ■

Վայրանը լեհական խառնուրդն ունի: Զուավոր ստվերը միշտ անտարբեր է նորաձեւության հանդեպ եւ երբեք չի վախենում ճշմարիտ լուսանկարչության բախվելուց: Երբ Բողկերի փողոցներում թափառելիս հետո նստում էր սեղանի մոտ եւ ուրվագծում իր փարիզյան պատկերները, նա նկարագրում էր իր դարաշրջանի կանանց, եւ նույնիսկ կասեի, «օրվա կնոջը», իր հագուստներով, դիմագծերով, յուրահատուկ կեցվածքով: Նույն կերպ է վարվում Անթոյանը այսօրվա կնոջ հետ: Անշուշտ, նկարիչը վերարտադրում է

Գիտություն

Որբեր, լքվածներ, խելագարներ եւ... հանճար

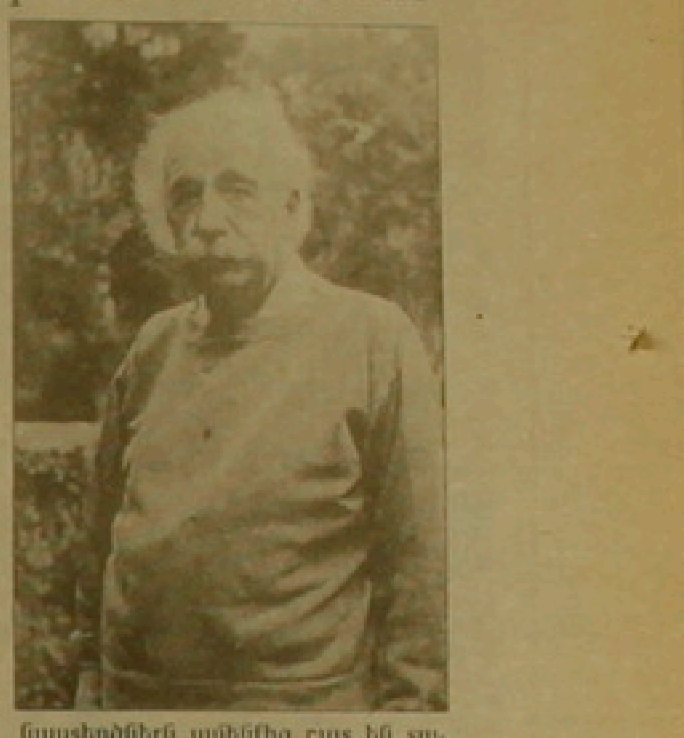

Երբ հոգեբանները հետաքրքրվում են հանճարեղության երեւույթով, նրանք դա սովորաբար բացատրում են մտային խանգարումներով: Սա չափազանց վերլուծություն է արտասովոր մարդկանց ստեղծագործությունն ընբռնելու համար: «Դեյլի Մեյլ» եւ «Ափերի» լաբորատորիաներում շատ Ֆրանսիայի Բորդո քաղաքում գիտաժողով կկազմակերպեն «Հանճար, ստեղծագործություն եւ մտավոր խանգարումներ» թեմայով: Ներկայացվելիք աշխատություններից մի քանիսը ցույց են տալիս, որ հանճարները ծիրանապատ, կանխահաս, անչափ աշխատասեր, շատ արգասավոր եւ մտքի առողջ անձինք են: Բնորոշ օրինակներից են Բախը 46 հատոր կազմող իր ստեղծագործություններով եւ Էյնշտեյնը իր 248 հրապարակումներով: Հետեւաբար, հանճարից որակ է ստեղծվում: «Հանճարը 1 տոկոս ներշնչանք է եւ 99 տոկոս աշխատանք», ասում է Թոմաս Էդիսոնը:

Այդուհանդերձ, բազմաթիվ հոգեբույժներ խոսում են ավելի շատ մտային խանգարման, գերզգայունության, մելամաղձության հակման, գրեթե շիզոֆրենիկ «տարակերպ մտածողության» եւ «հարուստ ներամփոփվածության» մասին: Նրանց կարծիքով, մեծ ստեղծագործողներն իշխում են իրենց կազմալուծիչ ուժերի վրա եւ ստեղծագործական բացառիկ արդյունքների հասնում: Ամերիկացի երեւույթ գրողների շրջանում անցկացված հետազոտությունը ցույց է տալիս, որ նրանց 37 տոկոսը տառապում է դեպրեսիայից (ստուգիչ խմբի 17 տոկոսի դիմաց): «Բրիտիշ սթյութի» հայտնի կազմակերպությունը, որը միավորում է բրիտանացի նշանավոր գրողների, բանաստեղծների, նկարիչների, քանդակագործների եւ այլ արվեստագետների, հայտնել է, թե իր անդամների 38 տոկոսը բուժվել է մտային խանգարումներից, իսկ որում բանաստեղծներն ամենից շատ են տառապում դեպրեսիայից եւ մտագարությունից: Առհասարակ, այդ մարդկանց ընտանիքներում հիշյալ հիվանդություններն ավելի շատ են տարածված: Ահա թե ինչու որոշ մասնագետներ առաջարկում են այն վարկածը, թե ծագումնաբանորեն միաժամանակ փոխանցվում են թե մտախանգարման եւ թե արվեստագիտական տաղանդը:

Միաժամանակ, Լեոնարդո դա Վինչիի, Նյուտոնի, Միքելանջելոյի, Էյնշտեյնի եւ այլոց օրինակից երեւում է, որ հանճարները ծնվում են ավելի շատ զարմանք:

Եւ վերջապես, հանճարների մեջ պատկառելի թիվ են կազմում վաղ որբացած (հատկապես անհայր), արտամուսնական կամ լքված երեխաները, որոնք կարոտ են ավելի լուրջ խնամքի: Այս պայմաններում հանճար լինելը երջանկությո՞ւն է արդյոք:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Ազգ - Մարզական

ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԽՄԲԵՐՈՒՄ

Տեղի ունեցան աշխարհի 1994 թ. (ԱՄՆ) առաջնության ընտրական հերթական հանդիպումները եվրոպական խմբերում: Առաջին խմբում ընդգրկված Իտալիայի հավաքականը կարեւոր հաղթանակ տարավ հյուրընկալվելիս՝ 3:1 հաշվով առավելության հասնելով Պորտուգալիայի հավաքականի նկատմամբ: Իտալացիներն ընդհուպ մոտեցան միանձնյա առաջատարին՝ Շվեյցարիայի հավաքականին, որը բավական հաջող է սկսել մրցաշարը:

Երկրորդ ընտրական խմբում ընդգրկված աշխարհի կրկնակի փոխչեմպիոն Հոլանդիայի հավաքականը, որի կազմում այս անգամ բացակայում էր աշխարհի անցյալ տարվա լավագույն ֆուտբոլիստ Վան Բաստենը, հյուրընկալեց Թուրքիայի հավաքականին: Մինչ մրցակցի հետ մրցավեճի առաջին կեսում հյուրերը բավական համարձակ էին գործում եւ վաստակած տարածքային առավելություն չկորցրին: Նրանք նույնիսկ ընդմիջման գնացին 1:1 հաշվով: Բայց հետո Գուլիտի, Ռաայկաարդի, Կումանի պես հրաշալի ֆուտբոլիստների առկայությունն իր խոսքն ասաց: Ինչպես եւ Թուրքիայում, Հոլանդիայի հավաքականը հաղթեց 3:1 հաշվով:

Երրորդ ընտրական խմբում վերելքով է հանդես գալիս Իսպանիայի հավաքականը, որը 6 հանդիպումներում վաստակել է 9 միավոր, խփել է 13 գնդակ, սեփական դարպասը անառիկ պահելով: Իսպանիայի ընտրանին այս անգամ սեփական հարկի տակ 5:0 հաշվով հաղթեց Լիտվայի հավաքականին: Ուշագրավ է, որ խաղացողները նախորդ տուրում նույն հաշվով հաղթել էին Լատվիայի հավաքականին:

Մարզասերների խնդրանքով ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում եվրոպական բոլոր 6 խմբերի մրցաշարային աղյուսակները փետրվարի 26-ի դրությամբ:

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեյցարիա	4	3	1	0	13-2	7
2. Իտալիա	4	2	2	0	7-4	6
3. Շոտլանդիա	4	1	2	1	4-3	4
4. Պորտուգալիա	2	0	1	1	1-3	1
5. Էստոնիա	2	0	1	1	0-6	1
6. Մալթա	3	0	1	2	0-6	1

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նորվեգիա	4	3	1	0	15-2	7
2. Անգլիա	3	2	1	0	11-1	5
3. Հոլանդիա	4	2	1	1	9-6	5
4. Լեհաստան	2	1	1	0	3-2	3
5. Թուրքիա	5	1	0	4	6-12	2
6. Սան Մարինո	4	0	0	4	1-22	0

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	6	3	3	0	13-0	9
2. Իռլանդիա	4	2	2	0	6-0	6
3. Հյ. Իռլանդիա	5	2	2	1	7-4	6
4. Դանիա	4	1	3	0	1-0	5
5. Լիտվա	6	1	3	2	5-10	5
6. Լատվիա	7	0	4	3	3-13	4
7. Ալբանիա	6	1	1	4	3-11	3

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բելգիա	5	5	0	0	9-1	10
2. Ռումինիա	5	3	1	1	17-4	7
3. Ուելս	4	2	0	2	8-7	4
4. Չեխիա	3	1	1	1	6-3	3
5. Կիպրոս	4	1	0	3	3-6	2
6. Ֆարերյան կղ.	5	0	0	5	0-22	0

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Հունաստան	4	3	1	0	4-0	7
2. Ռուսաստան	2	2	0	0	3-0	4
3. Հունգարիա	3	1	1	1	4-2	3
4. Իսլանդիա	4	1	0	3	2-4	2
5. Լյուքսեմբուրգ	3	0	0	3	0-7	0

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեդիա	3	3	0	0	6-1	6
2. Ֆրանսիա	4	3	0	1	8-3	6
3. Բուլղարիա	4	3	0	1	7-2	6
4. Ավստրիա	2	1	0	1	5-4	2
5. Ֆինլանդիա	3	0	0	3	1-6	0
6. Իսրայել	4	0	0	4	3-14	0

Մեր Գրչով

Քաղաքացի Շմավոն Կունջուլյանի քաղաքական մտքերից

❖ Ամենաազնիվ քաղաքական գործիչն անգամ «սեւ» գործերի հեղինակ է դառնում:

❖ Տարօրինակ իրավիճակ. մեր բարեկամը հաճախ մեր թշնամու բարեկամն է լինում:

❖ Քաղաքական գործիչն էլ է մարդ. նա էլ հիմարություն անելու իրավունք ունի:

❖ Ասում են՝ հարեւաններ չեն ընտրում, բայց բարեկամներ ընտրում են: Լավ, մենք հարեւաններ չենք ընտրել, բայց բարեկամներ ընտրելու հնարավորություն ունե՞նք...

❖ Կարելի՞ է քաղաքական գործչի ... մար մեծ բարեբախտություն համա... այն իրողությունը, երբ նրա հակառա... կորդներն ավելի աղաբնորհ են, ... ինքը:

ԳՈՒՐԳԵՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Խոհերի ջերմաչափ

❖ Հայաստանը միակ երկիրը չէ, որտեղ բույլ է էլեկտրամատակարարումը: Գերմանիայում Գյոթեն քաղոքում ու պահանջում էր. «Լույս, ավելի լույս»:

❖ *Լենինյան բվաբանություն.* Ամբողջ երկրի էլեկտրիֆիկացիա հանած սովետական իշխանություն հավասար է կապիտալիստական էներգաճգնաժամի:

❖ Սուրճ ու մանգաղին փոխարինեցին սղոցն ու կացինը:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Ազգ - Մարզական

«ԽՍՀՄ բաց առաջնություն»

Իսպանիայի Լինարես քաղաքում մեկնարկել է շախմատի միջազգային ավանդական խոշորագույն մրցաշարը, որին մասնակցում են աշխարհի գրեթե բոլոր ուժեղագույն գրոսմայստերները, աշխարհի չեմպիոն Գարի Կասպարովի գլխավորությամբ: 14 մասնակիցներից 11-ը նախկին ԽՍՀՄ շախմատային դպրոցի ներկայացուցիչներ են եւ պատահական չէ, որ աշխարհի չեմպիոնի բացի հավակնորդ անգլիացի Նայջել Շորթը մրցաշարն անվանել է նախկին «ԽՍՀՄ բաց առաջնություն»:

Արդեն տեղի է ունեցել 2 տուր: Առաջատարներն են Անատոլի Բելյավսկին (Ուկրաինա) եւ Ալեքսեյ Շիրովը (Լատվիա), որոնք վաստակել են երկուական միավոր:

Երկրորդ տուրում Կասպարովը ոչ-ոքի խաղաց Իվանչուկի հետ, իսկ Կարպովը զիջեց Թիմանին: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

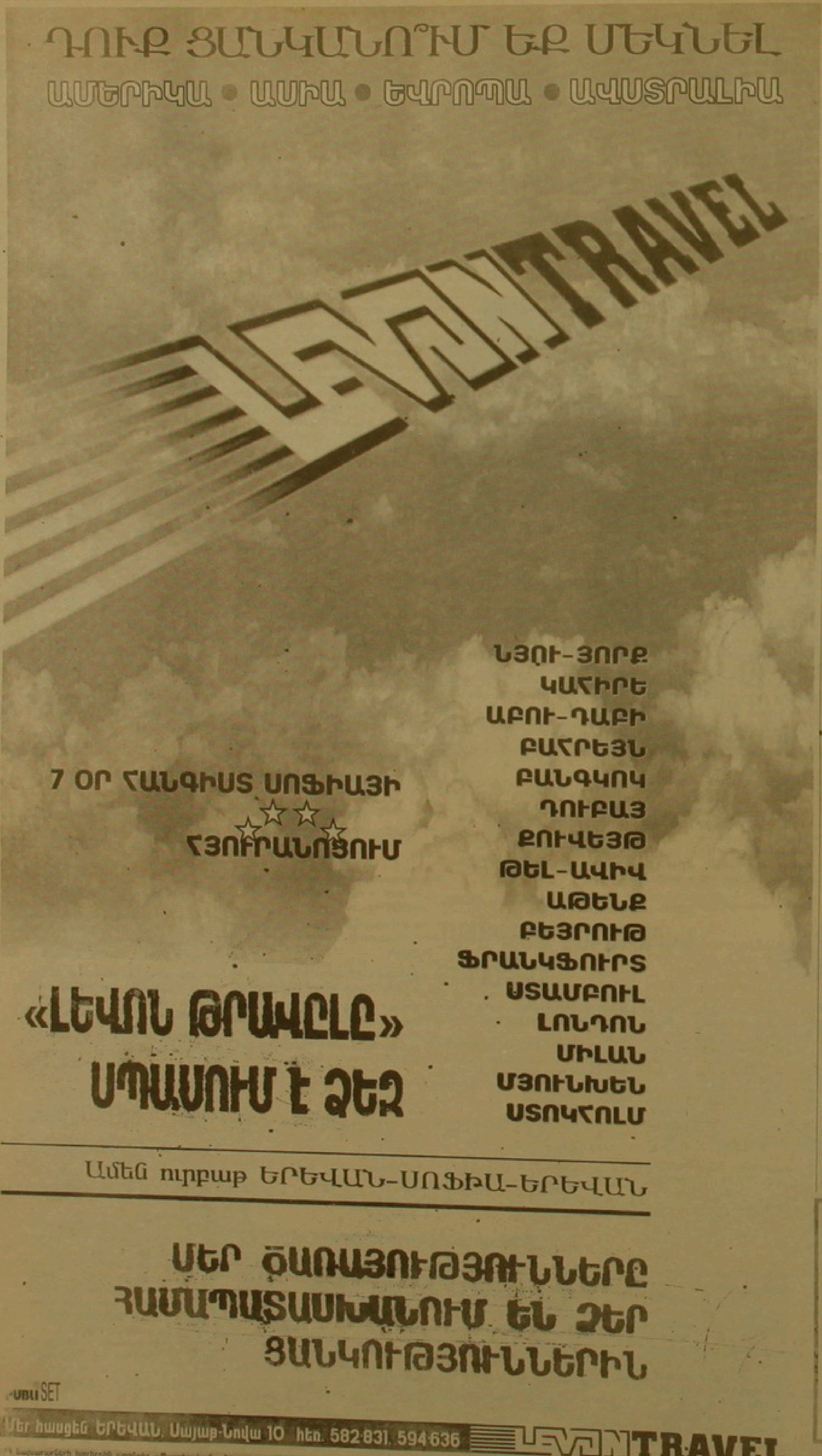

Լուրերի Հոսք

Գերմանիայում ցուցադրվում է ֆիլմ Ստալինի մասին

Քյոլն, 24 փետրվար, ՌԻԱ-«Սնարք»: Գերմանիայի հեռուստատեսության 3-րդ ծրագրով սկսվել է «Ստալին» 4 սերիանոց վավերագրական ֆիլմի ցուցադրումը: Դրա հեղինակն է գերմանացի բեմադրիչ-վավերագրող Հարբմունդ Կամինսկին: Ֆիլմում կան փակ արխիվներից առնված բազմաթիվ հազվագյուտ դրվագներ, որոնք պատմում են Իոսիֆ Ստալինի անձնական կյանքի մասին: Հեռուստադիտողներն առաջին անգամ կարող են ծանոթանալ Կասինի ողբերգության վերաբերյալ Միխայիլ Գորբաչովի նախագահական արխիվի վավերագրերին:

Թբիլիսի-Մոսկվա երթուղին չի գործում

Մինչեւ փետրվարի 25-ը դադարեցվել էր գնացքների երթեւեկությունը Թբիլիսի-Մոսկվա երթուղով: Վրաստանի երկաթուղային դեպարտամենտի տնօրեն Ռեզո Վակաչիձեն հաղորդեց, որ երթեւեկությունը դադարեցվել էր գնացքների գերբեռնվածության պատճառով: Դա հիմնականում պայմանավորված էր նրանով, որ մարդատար գնացքների մեջ բարձվում էին ցիտրուսներով լի արկղեր եւ այդ պատճառով վագոնների քաշը 20 տոննա նորմայի դեպքում հասնում էր 30-40 տոննայի: **ՆՏ**

Պյատիգորսկում մոլեգնում է գրիպը

Պյատիգորսկ, 24 փետրվար, «Սնարք»: Մինչեւ մարտի 1-ն ընդհատվել են պարապմունքները Պյատիգորսկի միջնակարգ հանրակրթական դպրոցներում: Պատճառն առողջարանային քաղաքում մոլեգնող գրիպի համաճարակն է, որի հետեւանքով կտրուկ շատացել են հիվանդներն աշակերտների եւ մանկավարժների շրջանում, «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեց քաղժողկրթբաժնի վարիչ Նիկոլայ Բալը:

Գերմանական մարկի փոխարժեքի կտրուկ աճ

Չորեքշաբթի օրը Մոսկվայում կայացած միջբանկային վալյուտային բորսայի աճուրդում գերմանական մարկի փոխարժեքը կտրուկ աճել է, հասնելով մեկ մարկի դիմաց 418 ռուբլու: Աճուրդին մասնակցում էր 20 առեւտրային բանկ: Նախնական առաջարկը կազմում էր 3 մլն 330 հազար, նախնական պահանջարկը՝ 4 մլն 290 հազար մարկ: Վաճառքի ծավալը հազվեց 2 մլն 200 հազար մարկ: Աճուրդին Ռուսաստանի կենտրոնական բանկը չէր մասնակցում: Անցյալ շաբաթ կայացած նախորդ աճուրդի ժամանակ մարկի փոխարժեքը կազմել էր 340 ռուբլի: **ԻՖ**

Ռուսիայում արժեզրկումը 1000 տոկոս

Համաձայն ավստրիական հետազոտական կենտրոնների տվյալների, այս տարի Ռուսաստանում արժեզրկումը կհասնի 1000 տոկոսի: Արդյունաբերական եւ համախառն արտադրանքի ծավալը կնվազի 15 տոկոսով: Ըստ այդ տվյալների, անցյալ տարի Ռուսաստանում աշխատավարձի իրական արժեքը նվազել է 60 տոկոսով: **«Ֆէյհան»**

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ նկարազարդման
հեղինակ ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ

Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 20 000. Պատվեր 1457

Ստորագրված է տպագրության 25.2.1993

digitised by A.R.A.R.@